

PREMIJERE
MEĐUNARODNA
SCENA
ONI KOJI
DOLAZE...
AKTUALNOSTI
DRUGA
STRANA
VOX
HISTRIONIS
IZ POVIJESTI
TEORIJA
NOVE KNJIGE
DRAME

TENA ŠTIVIČIĆ

Tena Štivičić (1977) diplomirala je dramaturgiju na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu i magistrirala Dramsko pismo na *Goldsmiths College* u Londonu.

Piše drame i filmske scenarije. Živi i radi u Londonu.

Drame: *Nemreš pobjeć od nedjelje*, *Dvije*, *Parsifal*, *Pssst*, *Nine Tenths*, *Fragile*.

Drama *Fragile* koju donosimo u ovom broju *Kazališta* praižvedena je u Slovenskom mladinskom gledališću u Ljubljani, u prosincu 2005.

FRAGILE!

LIKOVİ

MILA, kasne dvadesete, Hrvatica

TJAŠA, srednje dvadesete, iz Istočne Europe

ERIK, srednje tridesete, Norvežanin

MARKO, kasne dvadesete, Srbin

GAYLE, kasne dvadesete, Novozelandska

MICHI, oko pedeset, Bugarin

MARTA, oko pedeset, odasvuda

Događa se u Londonu, u sadašnjosti, otprilike.

Jezične napomene

Jezik kojim likovi govore nije njihov materinji. Materinjim jezikom govore samo Mila i Marko i to u scenama u kojima su sami. U svim ostalim scenama govore službenim jezikom zemlje u kojoj se nalaze, engleskim, najbolje što mogu. Taj je jezik materinji samo Gayle pa ga ona govori najbolje, iako s posebnim naglaskom.

Erik, koji u Londonu živi dugo, kao Norvežanin ima sluha za jezike, govori gotovo savršeno.

Mila govori odlično, ali se ponekad u njezinu naglasku osjeća da je to ipak strani jezik.

Marko govori malo lošije, ali s vremenom i njegov naglasak blijedi.

Michijev vokabular je ograničen, a njemu i nije osobito stalo do jezičnog napredovanja.

Nikad mu nije problem izraziti ono što želi, na bilo koji način. Njegov je naglasak jak i grub i često upotrebljava izreke koje su u stvari nespretni izravni prijevodi na engleski.

Tjaša bez sumnje govori jezikom koji nije njezin i koji ne poznaje dobro. Naglasak je jak.

Ali, iako se ograničeno snalazi u tom jeziku, ipak se izražava s lakoćom. Takva je.

Marta u svakoj sceni može govoriti s drugim naglaskom. Njezin je jezik bazičan i univerzalan.

Pri prijevodu su pomogli Mirta i Srđan.

Serge, Siv i Nino pomogli su nastanku drame svojim pričama.

Svima puno hvala.

1.

Reflektor obasjava Milu, lijepu mladu ženu u kasnim dvadesetim godinama. Odjevena je u usko odijelo, u gangsterskom stilu, jaka šminka na licu, cigareta u cigaršpicu. Sjedi na barskom stolcu. Marko, muškarac otprilike istih godina, neprimjetno ulazi.

MILA: Dobra večer i dobro došli. Baš je lijepo vidjeti punu dvoranu. Nakon toliko vremena, moram vam reći, bilo me malo strah, tamo u garderobi. Što ako izadem na scenu, a u publici samo bivši cimeri i par vas koji ste osvojili karte s maksu paketom tampona.

Marko se tiho nasmije. Ona ga ne primjećuje.

PREMIJERE
MEĐUNARODNA
SCENA

MILA: Prvu pjesmu večeras htjela bih posvetiti svim onim studentskim godinama sanjarenja u ovom gradu.

ONI KOJI
DOLAZE...

Mila pjeva. Lagana blues melodija. Primijeti Marka i prestane pjevati.

AKTUALNOSTI

MILA: Nisam znala da ima nekoga.

DRUGA
STRANA

MARKO: Dobra si.

MILA: Da.

MARKO: I duhovita.

VOX
HISTRIONIS

MILA: A, to... E pa, uhvatio si me... Moje pjesme, moji snovi.

IZ POVIJESTI

MARKO: Mislim, fora s kartama. Duhovito.

TEORIJA

MILA: Da, fore o tamponima uvijek upale. Još nismo otvoreni.

NOVE KNJIGE

MARKO: Znam. Htio sam razgovarati s tvojim šefom.

DRAME

MILA: S Michijem? Ti si mu prijatelj?

MARKO: Ne baš. Tražim posao.

MILA: Uvijek nam trebaju izbacivači.

MARKO: Nadao sam se nečem manje... žestokom.

MILA: E, da, svi smo se nadali. Ne, stvarno, zezam se, nije tako žestoko. Ponekad samo, Srbi obično, napiju se, krenu im emocije, a nema boljeg načina za ispoljavanje emocija nego tučnjavom ili razbijanjem...

MARKO: ... čaša otvorenim dlanom? Puštanjem krvi, sebi i drugima?

MILA: Otprilike.

MARKO (*pokaže na sebe*): Srbin.

MILA (*ironično*): Super. Ja sam iz Hrvatske.

MARKO (*veselo*): Sestro!

MILA (*hladno*): Polako.

MARKO: Marko.

MILA: Mila.

MARKO: Baš jesi.

Mila napravi facu kao da hoće reći glupa fora.

MARKO: Otkada si tu?

MILA: Gle, ja bih radije na engleskom.

MARKO: Zašto?

MILA: Zato jer, pod a, trebaš vježbati, da te naglasak odmah ne otkrije.

MARKO: Molim?

MILA: Bolje ti je da te odmah ne skuže po naglasku.

MARKO: Aha. Okej.

MILA: I pod b, ako se ukopaš u svoju zajednicu, nikad nećeš napredovati.

MARKO: Jasno. Zato ti radiš ovde?

Mila (*mrko*): To je privremeno.

Michi ulazi. Pali svjetla. Sada vidimo bar s lijeve strane. Mjesto nije totalna rupa, ali je jedan od onih podrumskih klubova koji se nikad ne mogu pošteno prozračiti i koji posjećuju ljudi iz zemalja u kojima se nepušačima još uvijek ne vjeruje.

Michi je zdepast muškarac gruba izgleda. U stvari je bezobrazan i nekulturan, ali usvojio je određene manire bogatog zapada koje može primjenjivati kad misli da je potrebno. On je od onih ljudi za koje se čini da nikad ne slušaju što im drugi govore, ali u stvari ima slonovsko pamćenje.

MICHI: Što je ovo? Otvaramo za pola sata. Obuci se.

MILA: Obučena sam.

MICHI: Šta, u ovo?

MILA: Da, nešto nije u redu?

MICHI: Ne, prekrasno je. Za sprovod.

MILA: Daj, molim te...

MICHI: Koliko puta moram reći - malo prsa, malo batka.

Mila odgovori oponašanjem glasanja pilića.

MICHI: Duhovito.

MILA: Manje je više. To bi čak i ti trebao znati.

MICHI: Da, manje odjeće, više kože.

MILA: Michi, ne pokušavam pretvoriti ovo mjesto u koncertnu dvoranu, ali ipak, malo stila...

MICHI: Mila, ti si izvođač. Kao... vodoinstalater. Ili... zidar. Ja sam arhitekt. Ti si zidar.

MILA: Moilit ćeš ti mene na koljenima za autogram jednog dana. Već sljedeći mjesec imam audiciju koja...

MICHI: Da, da, nazvat ću mačku po tebi jedan dan... U međuvremenu, radiš šta ti ja kažem.

MILA: Trebao bi zahvalit Bogu što imaš pravu pjevačicu ovdje.

MICHI: Palim svijeću svaku nedjelju: Bože, hvala ti za Milu. Gosti se žale. Preozbiljna si za njih. Ljudi ovdje hoće zabavu. Zabava jednako zarada. Može i da plaću. To je isto okej. Ali onda sviraš njihovu muziku, da plaću za mamom, za djetinjstvom, da puno piju, da zaborave. Majko Rusijo, kako si daleko, boca votke, stol broj 5. Sjećaš se onog izleta, gore u Transilvaniji, moj prvi poljubac, boca najboljeg merlota, stol broj 2. A ovo brazilsko sranje, bossa nova, jazz, soul i bože sačuvaj, mjuzikli, stol broj 1, 2, 3, 4, 5 i 10 prazni.

MARKO: Meni zvuči dobro.

Michi je primijetio Marka, ali smatrao ga je manje važnim od pitanja Miline odjeće. Sada se okreće prema Marku.

MICHI: Ti. Koji si ti?

MARKO: Dobar dan. Ja sam... Zovem se Marko. Tražim posao.

MICHI: Da? Šta znaš raditi?

MARKO: Ja sam komičar. *Stand-up*.

MILA: E pa, došao si na pravo mjesto.

Ona izlazi. Michi sjeda na barski stolac raširenih nogu, vadi Davidoff cigarete i pali jednu. Duboko povuče i ispusti dim.

MICHI: Bezobraznica. Izluđuje me. (*Odmjeri Marka.*) Svi su ovdje komedijaši.

MARKO: Ali ja sam dobar.

MICHI: Ma, od toga nikakva korist. Vidi nju, da umreš od smijeha. Ne hvala, pa-pa.

MARKO: Radit ću bilo što. Mogu miješat pića. Mogu... što god hoćete. Nisam odavde, novi sam...

MICHI: Ajde!

MARKO: Crni je rekao da vam se javim kad stignem u London. Rekao je da možete naći posao za mene. Ili da možete naći nekoga tko će naći posao. Za mene.

MICHI (*odjednom zainteresiran*): Otkud znaš Crnog? Ti nisi Bugarin.

MARKO: Ja sam iz Srbije. On je bio dobavljač mom starom prije, za vrijeme...

MICHI: Ah, dobra stara vremena.

MARKO: ... komunizma.

MICHI: Svako vrijeme je dobro za ljude s pozitivnim stavom.

Marko nije baš siguran da se slaže.

MARKO: Da-a.

MICHI: Tvoj stari je neka vel'ka zvjerkar?

MARKO: Moj stari je... bio je političar.

MICHI: A kljent od Crnog. Droga?

MARKO: Ne. Ne droga. Krzno, koža, Jack Daniels, cigare i to...

MICHI: Sve što čovjeku treba za pristojan život, jelte?

MARKO: Pa da. Sad je ovaj... povukao se... mislim, u mirovinu.

MICHI: A Crni je biznismen. Kolo sreće se okreće, a?

MARKO: Da.

MICHI: A ti si zbrisao? Što, demonstrirao protiv vlade, je l'?

MARKO: Ne. Mislim, jesam, ali nisam zato otišao.

MICHI: Okej. Michi ne želi znati. Michi drži do diskrecije.

MARKO: Ne, ja sam stvarno...

MICHI (*zaustavlja ga rukom*): A! Crni hoće da ti nađem posao, naći ćemo posao. Znaš s pićem? Imaš iskustva?

MARKO: Radio sam u koktel baru.

MICHI: Koktel bar u Srbiji. Kamo ide ovaj svijet?

MARKO: Znam vina i konjak. I pivo, naravno. Vidim da vi služite češko pivo.

MICHI: Nudimo sve vrste nostalgije.

MARKO: Je l'? Jeste li razmišljali o širenju? Streljana možda?

MICHI (*smješka se*): Pametnjaković. Da vidim, napravi mi Bloody Mary.

MARKO: Sad?

MICHI: Tvoj potez.

Marko ide iza bara i počinje spremati piće. Mila se vraća, odjevena u haljinu koja nešto malo više otkriva.

MICHI: Nije govno, neg' se pas posro.

Mila (*živčano*): Gle...

MICHI: Kad se dokopaš mjuzikla, misliš da nećeš morati pokazivati meso?

MILA: To je drugo.

MICHI: Evo, reci ti, Marko, ti si gost, sjediš, piješ piće, malo si usamljen, šta bi gledao?

MARKO (*gledajući netremice Milu*): Lijepu ženu. Kad pjeva, pa makar pjevala ringe ringe raja, želim se osjećati kao da pjeva samo za mene. Kao da ne primjećuje nikog drugog u prostoriji. Samo mene.

Mila ga gleda spremna protestirati.

MICHI: A malo prsa, malo batak?

MARKO: Ako zna i kuhat, mojoj sreći nikad kraja.

PREMIJERE *Mila se smiješi. Marko dodaje Michiju Bloody Mary.*

MEĐUNARODNA SCENA MICHI: Vas dvoje... Ja sam već dovoljno dugo u ovom poslu. Vi ste oboje jako nobl. Reci mi, Marko, koliko si se stepenica spustio dovde?

ONI KOJI DOLAZE... MARKO (*začudeno*): Koliko stepenica? Nemam pojma, 15 možda?

AKTUALNOSTI MICHI: 22. 22 nizbrdo. Da ti kažem – ne postoji nobl 22 stepenice ispod zemlje.

DRUGA STRANA *Mila i Marko se pogledaju razmatrajući ovu mudrost.*

VOX HISTRIONIS MICHI: Ali, s obzirom da pijem jako dobru Bloody Mary, što mi uvijek popravi dan, večeras može malo batka, bez prsa.

IZ POVIJESTI TEORIJA *Mila zakoluta očima, ali jasno joj je da je tu kraj diskusije. Malo podigne haljinu tako da prerez otkrije nešto više noge.*

NOVE KNJIGE DRAME MICHI (*Marku*): A ti... pametnjakoviću... morat ću nazvati Crnog.

MARKO: Nema problema.

MICHI (*izlazeći*): Hm... streljana... Kad je čovjek ciničan, onda bolje da ostane doma nego da počinje ispočetka.

Mila i Marko se pogledaju. Osmjehuju se.

2.

Izbjeglički hostel u Londonu. Otrcan ured.

Tjaša sjedi u uredu i čeka. Ona je lijepa, ali izmučena mlada žena odjevena u jednostavnu odjeću. Osvrće se

oko sebe, u nelagodi, onda se nagne i pregledava papire na stolu pa prestane osluškujući dolazi li tko. Odlazi do ormarića i gleda u slike i razglednice obješene iznad njega. Vrata se naglo otvaraju i ulazi Marta, niska, starija, debeljuškasta žena. Tjaša izgleda kao da je uhvaćena na djelu. Marta progovara s jakim, grubim naglaskom koji ne odaje sasvim njezino podrijetlo. Tjašin naglasak je najbliži ruskom, ali njezin engleski je iznenađujuće dobar.

MARTA: Ah!

Tjaša je gleda u nelagodi.

MARTA: Nova cura?

TJAŠA: Da.

MARTA: Okreni. Daj da vidim.

Tjaša ne zna što bi mislila o ovoj ženi, ali u međuvremenu je poslušala.

MARTA: Zgodna cura. Dobra guza. Ne više rasti.

TJAŠA: Šta?

MARTA: "Šta?" A ti rasla s vukovi? Kaže se molim.

TJAŠA: Rekli su mi dođem ovdje u 4. Da si našem Gayle?

MARTA: Ah, da. Gayle. Lijepa cura – dečko nema, sreća nema. Mlada žene, nema muški – poludi.

TJAŠA (*ne razumijevajući*): Da. A ti si psihologist?

MARTA: Ako hoće priča, priča s Marta. (*Marta ponosno pokaže na sebe.*) Iskustvo... bolje nego knjiga.

Ulazi Gayle. Ona je u kasnim dvadesetim godinama, prilično obična izgleda, odjevena u odjeću u više boja i slojeva. Govori s novozelandskim naglaskom.

Tjaša se još više povlači, gotovo se skriva iza ormarića. Gayle u naručju nosi više predmeta koje stavlja na stol.

GAYLE: A, Marta. Tu ste.

MARTA: Ti zvala?

GAYLE: Da, htjela bih popričati s vama.

MARTA: Marta radi.

GAYLE: Ne. Mislim... kasnije. Marta, recite, što je ovo?

Gayle pokazuje na hrpicu predmeta na stolu. Drvena kutija veličine kutije za cipele, ispunjena predmetima, naočale, limenka, šiljilo, malo zgužvana papira, nešto vate.

MARTA: Da-a.

GAYLE: Što?

MARTA: Tvoja kutija.

GAYLE: Da. Moja kutija. A zašto je moja kutija meni važna?

MARTA: Ah, ti kažeš - umjetnost.

GAYLE: Tako je. Hoću reći, to je moj rad i već sam vas nekoliko puta zamolila da ga ne bacate u smeće. Dakle, kako to da ga opet nalazim u smeću?

MARTA: Izgleda ko smeće.

GAYLE (*glumi hladnokrvnost*): Znate što, nije na vama da to odlučujete, hvala lijepa. Ja za dva mjeseca imam izložbu, razumijete, i ovo mi je jako, jako važno. Dakle, molim vas, ubuduće, kad vam bilo što bude izgledalo kao da pripada mojim kutijama, ostavite to na miru. Nadalje... danas sam obavljala inspekciju.

MARTA: Da?

GAYLE: Primijetila sam da razina higijene ovdje baš i nije kakva bi trebala biti.

MARTA: Ah, ljudi – baš briga. Prljavi, zmazani. Onaj novi crni dečko!

GAYLE: Marta, ne možete ga zvati crni dečko. To je rasički.

MARTA: Ali istina. Bijeli dečko? Nije. Žuti dečko? Nije.

GAYLE (*uzdahne užasnuta terminom "žuti"*): Žuti...

MARTA: Crni dečko. Ne pere se. Eto. Istina. A na tebe ljut ko pas.

Marta zavrti glavom kao da nije zadovoljna Gaylinom sposobnošću. Gayle se odmah krene braniti.

GAYLE: Da, bio je uzrujan, ali...

MARTA: Marta priča s crni dečko?

GAYLE (*odlučno*): Ne, hvala. S time morate prestati. Moj posao je razgovarati, a vaš je čistiti. A to baš i ne radite, nije li tako?

MARTA: Marta čisti svaki dan.

Tjaši je jako neugodno. Sad se još više trudi skriti se, iako bi je Gayle primijetila da nije bila toliko dekoncentrirana kad je ušla.

GAYLE: Dakle, ja sam danas prolazila pored kupaonice broj tri baš dok ste vi čistili i primijetila sam da čistite samo do pola?

MARTA: Špijuniraš?

GAYLE: Molim? Ja sam vam šefica! Posebno sam se

potrudila obići sve kupaonice, obje zajedničke sobe i kuhinje i primijetila sam da je sve očišćeno samo od poda do polovice.

Marta energično ustane.

GAYLE: Što ... kamo ćete?

MARTA: Ti pogledaj. Ja nisam velika, ja - mala žena.

GAYLE: Da, ali...

MARTA: Plus, ne mlada. Znaš ti kako teško ja čistim gore visoko? Ruke bole, rame boli, grč, užas.

GAYLE: Shvaćam, ali imamo ljestve, zašto ih ne koristite?

MARTA: Ne! Na ljestve se vrti glava. Padnem, slomijem kuk i onda? Nema posla, nema plaće, zbogom Marta.

GAYLE: Da, ali, ne radite svoj posao. Kako ne razumijete? Ne bih htjela da vas moram otpustiti...

MARTA: Šta... šutneš Martu? Marta priča s tvoji šef.

Gayle primijeti Tjašu i prestane razgovarati.

GAYLE: Tko je ovo? O, bože, ti si... (*Ima problema s izgovaranjem njezina imena.*)... Tjaša?

Tjaša kimne.

GAYLE: Oh! Pa... molim te, oprost. Nisam imala pojma da si ušla. Marta, vi ste znali da je Tjaša ovdje?

Marta ima potpuno naivan izraz lica.

GAYLE: Zašto mi niste rekli?

MARTA: Marta ne gura nos gdje ne treba.

GAYLE: U redu. Mi ćemo morati razgovarati kasnije. U međuvremenu, molim vas, razmislite o sljedećem: ako radite samo pola posla, mislim da je razumno da vam se isplaćuje pola plaće.

MARTA: Šta?

GAYLE (*pokazujući joj rukom da izade*): Nadam se da se razumijemo.

MARTA (*izlazeći*): Ništa ja ne razumijem. Jedino razumijem da me hoće prevari. Kradi ovdje, kradi tamo. (*Off*) Prokleti kapitalizam... kao da je ljudi stoka. Evo, pogledaj ovu stara žena, ne može radi, daj je u klaonicu, napravi od nje kobasica... Šta ti gledaš crni dečko? Okupaj se, smrdiš.

Gayle i Tjaša slušaju Martin glas koji se čuje iz hodnika. Gayle duboko udahne, a onda ponudi Tjaši da sjedne.

GAYLE: Što ću ja s njom? Baš mi je žao. Koja dobrodošlica, ha? Ti pričaš engleski, je l' da?

TJAŠA: Da.

GAYLE: U redu, odlično. To je Marta, ona radi ovdje, iako, slabije se uklopila od naših klijenta. Ja sam Gayle.

TJAŠA: Drago mi je.

GAYLE: Smjestila si se? Sve u redu?

TJAŠA: Da.

GAYLE: Okej. Da vidimo. Uglavnom, ja sam ovdje da ti pomognem u praktičnim stvarima.

TJAŠA: Da.

GAYLE: Znaš što to znači?

PREMIJERE TJAŠA (*zastane*): Vi ste psihologist?

MEĐUNARODNA SCENA GAYLE: A ne, ne baš. Naravno, ovdje sam ako želiš pričati. A psihologa možemo dogovoriti.

ONI KOJI DOLAZE... TJAŠA: Ne, ne trebam.

AKTUALNOSTI GAYLE: Razmisli o tome. Po svemu sudeći, ti se vrlo zdravo nosiš sa svojim iskustvima, ali znaš, traume se znaju sakriti i zaskočiti nas kad im se najmanje nadamo.

DRUGA STRANA TJAŠA: Ti si imala?

VOX HISTRIONIS GAYLE: Što, traume? Pa, svi imamo neku vrstu traume, ovaj...

IZ POVIJESTI TJAŠA: Kakve?

TEORIJA GAYLE: Oh, pa, hm, kad sam imala pet godina, na Novom Zelandu, mama je zaklala moje janje preda mnom. Mislim, ja sam okej, ali opet, svaki put kad vidim tako nešto, naglo mi bude zlo.

NOVE KNJIGE

DRAME *Tjaša bulji u Gayle. Gayle je neugodno.*

GAYLE: Dobro, nije baš isto...

TJAŠA: Ja sam imala golubicu. Ptice su jako važne u moja zemlja. Jednom moj otac je kaznio brata za nešto što i on i ja skupa smo učinili. I moj brat, za osvetu, slomi vrat golubici. I mene uvijek ovako prođe, znaš... (*Prelazi rukama preko tijela, pokazuje "žmarce".*)

GAYLE: ... uh, žmarci.

TJAŠA: Da, prođe žmarci kad netko učini to...

Sklopi ruke, izokrene dlanove, kao da će proizvesti zvuk pucketanja prstiju. Gayle to ponovi i proizvede taj zvuk. Tjaša zacvili.

GAYLE: O, bože, oprost! Oprost! Jesi dobro?

TJAŠA: Da. Da.

GAYLE: Oprosti.

Neugodan trenutak. Gayle je sva uzrujana.

GAYLE: Jedan od onih dana, ha, sve naprosto ide naopako?

Tjaša ne odgovara.

GAYLE: Okej, dakle, o toj traumi možeš pričati. A što je... s recentnijim događajima?

TJAŠA: Kako jesam došla ovdje?

GAYLE: Da. U stvari, s obzirom da ćemo tražiti azil, trebat ćeš sve detaljno ispričati otkad si odvedena iz svoje zemlje pa do sada. Kako bismo dokazali da ti je azil neophodan.

TJAŠA (*smireno*): Dobro.

GAYLE: Moći ćeš to?

TJAŠA: Naravno.

Gayle gleda u Tjašu, na trenutak neobično zainteresirana, ali se tada vraća poslovnom tonu.

GAYLE: U međuvremenu ćeš biti ovdje. A ovdje uvijek ima ljudi da ti pomognu s... bilo čim.

TJAŠA: Nađem posla?

GAYLE: Nažalost, dok se tvoj slučaj razmatra, nećeš smjeti raditi. Dobivat ćeš 30 funti tjedno (*Tjaša računa u sebi*) i, naravno, ovaj smještaj. Nije bogzna što, ali ljudi uspiju napraviti čuda... S par detalja...

TJAŠA: Koliko dugo?

GAYLE: Teško je reći. Svaki slučaj je zaseban. U prosjeku dvije godine.

TJAŠA: Dvije godine? Ovdje? Ne!

GAYLE: Znam, čini se kao strašno dugo, ali znaš, to brzo prođe. A čovjeku i treba vremena za prilagodbu.

TJAŠA: Ne. To je... Ne!

GAYLE: Molim te, smiri se. Evo, vidi.

Gayle ustane i počne objašnjavati graf koji visi na zidu iza njezina stola. Odmah poprmi ton učiteljice.

GAYLE: Ovaj graf prikazuje tipično razdoblje adaptacije u prvih nekoliko godina. Vidiš... Na početku – nalet energije: "Sve mogu! Što god treba. Krenuo sam prema gore!" Obično slijedi nagli pad. Manjak energije, pesimizam, defetizam. To je kratkoročno. Potom još jedan uspon, polagan, ali kontinuiran. Što više vremena prolazi, to je stvarniji. Slijedi još jedan

pad, suočanje s praktičnim problemima. To može potrajati, ali prođe. Intenzitet iskustva ovisi o osobi, ali manje više svi naši klijenti prođu ovu krivulju prije nego se stvarno smjeste i stvore sretno i stabilno okruženje.

TJAŠA: A ti?

GAYLE: Molim?

TJAŠA: Na grafu? Ti, gdje si, sad?

Gayle je iznenađena i nespremna za ovo pitanje.

GAYLE: Ja sam... mislim, ovo se odnosi na drugu vrstu, ovaj, imigranata... mhm...

Tjaša je pažljivo promatra.

GAYLE: Ali, valjda bih bila...

Gayle gleda u graf i shvaća da nema izlaza. Oklijeva pa ipak pokazuje na zadnji dio gdje krivulja opet pada.

GAYLE: ... ovdje.

TJAŠA: Koliko si ti tu?

GAYLE: Četiri godine.

Tišina.

GAYLE: Ali, kao što rekoh, ovo je vrlo proizvoljna interpretacija. Ja se baš ne uklapam u te okvire.

TJAŠA: Zašto si ti došla?

GAYLE: Došla sam ovamo studirati i onda sam ostala.

TJAŠA: I ne ideš natrag?

GAYLE (*pomalo s nelagodnom*): Ne. Pa... nadam se da ne.

TJAŠA: Zašto? Je l' grozno?

GAYLE: Na Novom Zelandu? Ne. Ako voliš ovce i kišu. I smrad mokrih ovaca.

Tjaša ne reagira na Gaylin humor.

GAYLE: Ne, mislim... maleno je. I incestuozno.

Tjaša ponovno ne odgovara.

GAYLE: Hoću reći, svi znaju sve o svakome i ne trpe nikakve promjene bez upozorenja.

TJAŠA: Što znaš je dobro.

GAYLE: Da. A ono što ne znaš, toga se plašiš.

TJAŠA (*gleda u kutiju*): Ovo je tvoja... studija?

GAYLE: Konceptualna umjetnost, da.

Tjaša se osvrne po prostoriji.

TJAŠA: A ovo je... kao... dobronamjerni rad?

GAYLE (*nesigurno*): Misliš dobrotvorni. Ne. Ovo je moj posao. Ne zarađujem dovoljno, ne zarađujem od umjetnosti. Mislim, još ne.

Gayle završava svaku rečenicu kao da je kraj razgovora. Ali Tjaša i dalje ispituje.

TJAŠA: Dobra si? Dobra si umjetnica?

GAYLE: Uvijek su mi govorili da sam talentirana. Ali... pretpostavljam da nije sve u talentu.

TJAŠA: Nego u čemu?

GAYLE: Oh... um... U radu, strpljenju i debeloj koži. I na kraju, koga poznaješ i što je in.

TJAŠA: Kao i svuda. Kad su bijele cure popularne, tada s istoka nisu tako in. Ali to ne znači da... slobodne, to znači manje vrijedne, pa loše prođu. Onda treba debela koža. I strpljivenje... strpljenje.

Tišina. Gayle nema riječi.

GAYLE: Da. Je l'? Mislim, to je... da.

Gayle je na rubu suza.

TJAŠA (*gledajući kutiju*): Meni se sviđa.

GAYLE (*zainteresirano*): Stvarno?

TJAŠA: Da. Izgleda kao da želiš pogledati unutra. Ne bi smjelo, ali želiš. I pomakneš tih stvari da vidiš što ima ispod.

GAYLE (*iznenađeno*): Da. Da, baš tako izgleda.

TJAŠA: Kao osobe.

GAYLE: Točno tako. Moja majka imala je jednu kutiju i s vremena na vrijeme je stavljala nešto unutra, neku sitnicu koja joj je nešto značila. Nikad u stvari nije gledala te stvari, samo ih je spremala u kutiju. Godinama. I onda, kad je umrla, ja sam imala 19 godina, otvorila sam je i pregledala. Svašta možeš saznati o osobi iz sitnica koje čuva, zaboravljene. Svaki sloj kao da je unatrag otkrivao slojeve njenog karaktera. I kad sam došla do dna, kao da sam otkrila neku drugu osobu. Kakva je bila prije puno godina. Netko koga nikad nisam poznavala.

TJAŠA: Na dnu bilo nešto lijepo?

GAYLE (*smiješi se s nježnošću*): Da, da, bilo je lijepo.

Stanka.

TJAŠA: Misliš ja mogu ostati? Čula sam svakakve ljudi ostanu.

GAYLE: Ne mogu ti ništa garantirati, ali dat ćemo sve od sebe.

TJAŠA: Ja nemam nigdje natrag.

GAYLE (zastane): Znam.

TJAŠA: A... ako imam netko za pomoć? Neki pomoć da se snadem. Možda živim skupa?

GAYLE: Nekog... prijatelja?

TJAŠA: Da, prijatelja.

Gayle sumničavo pregledava papire.

GAYLE: Nisam znala da imaš prijatelja u Londonu...

TJAŠA: Prvo moram naći. Dugo nisam vidjela njega.

GAYLE: Tjaša, znaš da je važno da se ne oslanjaš na svoje bivše prijatelje...

TJAŠA: Zašto?

GAYLE: Da bi tvoj slučaj uspio, užasno je važno da nemaš nikakve veze s ljudima iz tog prijašnjeg života.

TJAŠA (shvaća što Gayle misli): Oh! Ne. On nije takav. Već je pomogao meni. Prije. On je novinar.

GAYLE: Novinar?

TJAŠA: Da. Dobar čovjek.

GAYLE: I ti misliš da bi taj čovjek bio voljan...

TJAŠA: Obećao je. Obećao je da će se brinuti o meni.

GAYLE: Je l'? Pa dobro. Mislim, možemo ga pokušati pronaći. Kako se zove?

Mila je ušla. Odjevena je u dugi kožnati kaput i cipele s visokom petom. Stoji na vratima. Zauzela je zavodljivu pozu i čeka da je Erik primijeti. Pri kraju telefonskog razgovora, on je primijeti i nasmiješi se.

ERIK: Matt, moram ići. Ej, stari, nemoj da te ubiju. Bila bi šteta... Imamo tu okladu, da će ona naša dva ljubimca iz Reutersa prije tebe.... Idem... Pozdrav.

Spušta slušalicu. Ona mu dolazi vrlo blizu.

ERIK: Ej, kako si ušla?

MILA: Jedan tip iz Hrvatske radi na ulazu. Šarmirala sam ga.

ERIK: Vas ima posvuda.

MILA: Pravi kozmopoliti.

Poljube se.

ERIK: Hej!

MILA: Hej!

Poljubac.

MILA: Sam si?

ERIK: Aha.

MILA: Jadan mali. Sve ovo na tvojim leđima.

ERIK: Tako mi odgovara.

MILA: Uvijek sam mislila da su noćne smjene zadnja nada sirotinji.

ERIK: Vjerojatno, ako radiš u tvornici.

MILA: Ali, ako primaš ratne izvještaje cijelu noć, onda je to od općeljudske koristi.

ERIK: Pa znaš, uređujem, montiram. Istina je u mojim rukama. Nije od općeljudske koristi, ali je zabavno.

MILA: Ozbiljno?

Erik se obješenjački osmjehuje, ne odgovara joj. Poljubi je.

MILA: Gdje si bio?

ERIK: Mirišeš na med.

MILA: Gdje si bio zadnja dva dana?

ERIK: Imao sam posla.

MILA: Kakvog posla?

ERIK: Ma znaš... posla

MILA: Ne znam... reci mi. Kakav je to posao zbog kojeg nestaneš i nema te danima?

ERIK: Dva dana.

MILA: Dva dana čega?

3.

DRAME

Novinska agencija.

Iza stola upaljeno je više TV ekrana. Nekolicina prikazuje vremensku prognozu, jedan nešto poput Opstanaka, ali većina prikazuje scene ratovanja. Erik, Norvežanin, zgodan čovjek u srednjim tridesetima sjedi za uredničkim stolom u velikoj uredskoj kožnatoj fotelji. Razgovara telefonom i u isto vrijeme petlja po tipkama na konzoli uredničkog stola. Na svim ekranima počinju se prikazivati scene novog izvještaja koji je upravo stigao. Pucnjevi, eksplozije, krv, ranjen čovjek više u kameru, interijer srušenog dvorca.

ERIK: Da... u redu. Dobar kadar. Uff, crijeva krupno! Hm, idu im uz boju kose, ne? Odličan posao, Matt. Ne, nema ga. Što, meni ne vjeruješ? (Smije se.) Sam radim ovu smjenu. Da, a eto, bar neka korist od nesanice.

PREMIJERE
MEĐUNARODNA
SCENA
ONI KOJI
DOLAZE...
AKTUALNOSTI
DRUGA
STRANA
VOX
HISTRIONIS
IZ POVIJESTI
TEORIJA
NOVE KNJIGE

ERIK: Mila.:

MILA: Gdje?

ERIK: Ne...

MILA: Želim znati.

ERIK: Ma nije ništa. Samo ponekad volim biti sam.

MILA: Ne vjerujem ti.

ERIK: Istina je.

MILA: I kamo onda ideš?

ERIK: Ma kakve veze... Negdje gdje je tiho.

MILA: A ovaj put?

Erik odjednom potpuno promijeni izraz lica. Postaje mračan. Zadirkivanje je u trenu nestalo.

ERIK: Mila, prestani!

Ona ustukne. Cijelim tijelom. Osjeća neugodnu promjenu tona, ali se pravi da joj to ne smeta.

MILA: Pa... jesi li mislio na mene?

Erik joj gleda u oči, mršteći se i dalje. U sljedećoj sekundi već se opustio. U trenu mu govor opet poprimi ton flerta.

ERIK: Cijelo vrijeme.

MILA: Kako lažeš!

ERIK: Stvarno. Evo na ovo mjesto ovdje.

Poljubi joj vrat.

ERIK: I ovdje.

Poljubi je između grudi.

ERIK: A posebno na ovo mjesto. Ovdje.

Stavlja ruku među njezine noge.

ERIK: Oho!

Smije se. Otvara joj kaput. Mila se slavodobitno nasmije.

ERIK: Onaj na recepciji zna što je pustio da prođe?

MILA: Vidio je samo gležanj. Foršpan.

ERIK: Ti si luda, Mila.

MILA: Onda si pašemo.

ERIK: Pašemo si.

Erik vadi smotuljak papira iz džepa. Naspe malo kokaina između njezinih grudi i ušmrkne ga. Onda naspe još malo na njezinu podlakticu, što ona ušmrče. Počinju se snažno ljubiti. Iza Erikovih leđa, Milin pogled padne

na ekrane na kojima se i dalje, bez tona, izmjenjuju slike pokolja. To joj odvuče pažnju.

MILA: Pričaj mi o Bosni.

ERIK (*ljubeći je*): Znaš o Bosni.

MILA: Ne, pričaj mi o sebi u Bosni. Pričaj mi što se dogodilo.

ERIK: Znaš što se dogodilo.

MILA: Al' hoću da mi ti kažrš.

Erik se odmiče od nje, izivciran.

ERIK: Zašto?

MILA: Zato. (*Zadirkuje ga.*) Zato jer me to pali.

ERIK: Jednom u davna, davna vremena...

MILA: Ozbiljno.

ERIK: Bila je topla ljetna noć. Prašina nam se lijepila za kožu. Zrak je bio težak od smrada paljevine.

MILA: Kakve paljevine?

ERIK: Spaljena trava, šume, kuće, auti, stoka... ljudi. Za moj prozor bilo je privezano uže koje se prostiralo u daljinu.

MILA: Uže?

ERIK: Uže. Pokušao sam sa zemlje otkriti kamo vodi to uže. Ali nisam uspio. Bilo je previsoko, gubilo se u krošnjama.

MILA: I što je to bilo?

ERIK: Jedino što sam mogao – krenuti po užetu pa kud me odvede.

Mila zaškilji. Već joj je priča sumnjiva.

ERIK: Pa sam hodao. I kakva sam mjesta vidio... тамо... ljude kakve nisam znao ni da postoje. Dobre, loše, gore, nezamislive. A opet tako privlačne. Stalno sam išao sve dalje, kao ovisnik, htio sam do kraja, ali uže je bivalo sve tanje i ja sve umorniji, ali nisam odustajao, išao sam dalje i dalje, po užetu kao po žici i onda se dogodila eksplozija, uže se zapalilo, ja sam pao i... nestao.

Stanka. Mila je shvatila da joj ta proširena metafora neće dati odgovor.

ERIK: Kad sam se probudio, bio sam u Zagrebu. Novi čovjek. Sasvim doslovno, novi čovjek.

Poljubi je.

MILA (*pomalo uvrijeđeno*): Trebao si biti pjesnik.

ERIK: Napaljena?

MILA: Samo bih te htjela razumjeti.
ERIK: Ali, draga, pa to uopće nije zabavno.
MILA: Ne može sve biti zabavno.
ERIK: Nažalost, to je istina. Ali to ne znači da se treba prestati truditi.
MILA: Znači, ti si ovdje ljubimac?
ERIK: Pa znaš, ljudi umiru za svoju domovinu. Ja sam umro za svoju firmu. Tako ti je to u svijetu korporacija.
MILA: Misliš da bi se izvukao iz ovog?
ERIK: Iz čega?
MILA: Je l' bi te otpustili da sad netko uđe?
ERIK: Ne bi, ali bi mi zavidjeli.

PREMIJERE

MEĐUNARODNA
SCENA

ONI KOJI

DOLAZE...

AKTUALNOSTI

DRUGA

STRANA

VOX

HISTRIONIS

IZ POVIJESTI

TEORIJA

NOVE KNJIGE

DRAME

MILA: Ali, ipak, morao bi nešto objašnjavati.
ERIK: Ti bi htjela da me otpuste?
MILA: Ne. Ali bilo bi zabavno da te netko tuži pa da moraš objašnjavati.
ERIK: To bi ti bilo zabavno? Zaključala si vrata?

Mila odmahne glavom.

ERIK: Okěj. Pa što bude!
*Uhvati je snažno i opet je poljubi. Ona zahloće i polju-
bi njega. Pokaže na monitore.*

MILA: A ne moraš montirati prilog?
ERIK: Svima će na svijetu biti ljepše bez tog priloga. Još neko vrijeme.

MILA: Kako si suosjećajan. I kako ti se digao.

ERIK: A u takvom stanju se ne da raditi.

MILA: Ali srećom sam ja tu da te spasim...

Poljube se.

MILA: Znaš da Michi hoće da se skidam u klubu?

ERIK: Michi ima dobar nos.

MILA: Nudi dobru lov.

ERIK: Hoćeš?

MILA: Šališ se?

ERIK: Ma daj... pa pogledaj se...

MILA: Ozbiljna sam.

ERIK: Opet. Znaš, prečesto se uozbiljiš bez upozorenja i opravdanja.

MILA (*prekine ga*): Jedna je stvar raditi to zbog tvog, našeg zadovoljstva. Sasvim je druga stvar raditi to za lov i zadovoljstvo pijanaca u nekom jadnom baru.

ERIK: Pa, sve je pitanje gledišta.

MILA: To je pitanje postavljanja granice.

Erik je pogleda. Njemu su takve moralne dvojbe potpuno nezanimljive. Najbolje se opet našaliti.

ERIK: Nema mnogo žena koje će doći gole, ponuditi seks i onda sve to preokrenuti u moralnu debatu.

Mila je na rubu da započne svađu, ali se predomisli. Nasmiješi se zavodnički.

MILA: E pa, ja sam posebna.

ERIK: I jesi.

MILA: Čudovište!

ERIK: Zato ti se sviđam.

Poljubi je.

Mila je još uvijek malo uzrujana, ali na putu da se smekša.

ERIK: Gdje smo stali?

Poljubi je.

ERIK: Ah, ovdje. Neodoljiva si, znaš?

Mila se smiješi. Popušta. Počinje ga ljubiti. Kako se oni ljube, svjetla se gase. Samo ekrani još svijetle u tami. Marta se pojavljuje u kadru. Govori u kameru nepovezano, kroz suze. Iza nje je duga kolona izbjeglica, hodaju u tišini noseći plastične vrećice.

4.

Milin i Markov stan. Udoban, koliko to može biti unajmljeni stan u jeftinom kvartu. Erik je zavaljen na sofi. Iz CD-playera čuje se glazba. Mila, i dalje u kaputu, leži udobno na podu i pjevuši uz glazbu.

Marko ulazi živcirano. Na licu ima masnicu.

MARKO: Ej, bre, utišajte to malo.

Stiša glazbu.

MARKO: Jebote, razvaljeni ste. Pogledajte u kakvom ste stanju. Može li to malo tiše?

ERIK: Oprosti, djedice.

MARKO: Gdje ste bili, u jednom od onih klubova gdje se cipele lijepe za pod?

ERIK: Uvijek misliš najgore o nama.

MARKO: Pa, u stvari, o tebi, ali vidim da se ona brzo prilagođava.

ERIK: Kao i tvoj engleski. To te ja inspiriram?

MILA: Vježba. Svaki dan. Satima.

MARKO: Mila, diž' se.

ERIK: Stvarno?

MILA: Stvarno. Jer kad jednom svlada jezik, sve ostalo prosto je ko grah.

Mila i Marko se smiješe, očito interna šala.

ERIK: Sjajno. Samopouzdanje je pola posla.

Marko je pokušava podići s poda, ali ona se ne trudi ustati, nego ga pušta da je uspravi na noge. Primijeti masnicu na njegovu licu.

MARKO: Okej, kako hoćeš.

MILA: Što ti je s licem?

ERIK: Bio si zločest?

MARKO: Kad ti kažeš zločest, to bi značilo... drkanje na lutku za napuhavanje?

ERIK: Ne, to bi bio... utorak navečer.

Marko zapali džoint. Mila sjedne i dalje usredotočena na masnicu.

MILA: Što se dogodilo?

MARKO: Četvrtak navečer u klubu.

MILA: To se dogodilo kod Michija?

MARKO: Prejadno. Neki Rus je doveo dvije maloljetnice pa su pili, pjevali i razbijali čaše, a onda im je u on počeo cuclati nožne prste.

ERIK: I što... nije imao sluha?

MARKO: Obje su nosile sandale?! Što je to sa ženama ovdje? Zašto moraju nositi sandale na ispod nule?! Znaš na šta su im sličila stopala? Smrznuta, plava i, kako se kaže, smeružurana?

MILA: Smežurana.

MARKO: Čak i prije nego ih je on počeo grickati.

MILA: Ali masnica?...

MARKO: Znaš kako znaju biti naporno familijarni. Rus je inzistirao da im se pridružim, nalio je jednoj od njih konjak ovdje, u ovu udubinu...

Napravi pokret kojim otvori udubinu između ramena i ključne kosti.

MARKO: I navalio da popijem...

ERIK (*smije se*): Kul!

MARKO: A ja nisam htio, i tako, malo smo se nagurali...

MILA (*zabrinuto*): Ali dobro si?

MARKO: Ma da. Ali čak se i Michi uzrujao. Rekao je da takvom primitivizmu ovdje nije mjesto.

MILA: Michi je to rekao?

MARKO: Da, i da trebamo sjesti i promisliti o našoj poslovnoj strategiji.

ERIK: Tko smo "mi"?

MILA: "Mi" su Marko i Michi. Marko je, naime, postao Michijev ljubimac.

Mila polako sklizne natrag na pod.

ERIK: Stvarno? Kako to? Je l' to Michi zna nešto što mi ne znamo?

MARKO: Nisam ljubimac. On samo hoće tim. "Tim iz snova".

ERIK: Kakvih snova?

MARKO: Da klub bude legendaran. "Dom daleko od doma" ili tako nešto.

MILA: Baš. Pravi altruist. Naš Michi.

ERIK: Pa ima on nos. Znaš kako ljudi puše taj osjećaj doma. Ako im Michi to može ponuditi, zašto ne bi naplatio. Budale preplaćuju svaku glupost, Michi je bar autentičan. (*Pogleda Marka i Milu i lice mu od jednom poprimi prijateljski izraz.*) A i vi ste, dragi moji.

Marku se ne sviđa ta podsmješljiva iskrenost. Ignorira Erikove komentare. Pogleda Milu.

MARKO: Kad bi se bar dignula s poda.

ERIK: Ja mislim da izgleda seksi.

MARKO: Izgleda jadno.

ERIK: Marko, da te pitam. Je l' ti ikad misliš bez kondoma? Znaš da to može biti super uzbudljivo, grickati ženska stopala?

MARKO: Hvala. Tvoj mi je savjet uvijek neprocjenjiv.

ERIK: E pa, moram ići.

MILA: Ne, ne idi.

ERIK: Šest ujutro je, trebala bi u krevet.

MILA (*cvili*): Ma, moram na posao.

ERIK: Javi da si bolesna.

MILA: Ah, ne mogu.

Erik se saginje i poljubi Milu. Gurne joj smotuljak s kokainom u ruku. Marko primijeti, gleda ih prezrivo.

ERIK: Mala pomoć. Falit ćeš mi, ljepotice.

MILA: Vidimo se sutra?

ERIK: Jasno. Marko, nadam se da se uskoro vidimo.

MILA: Brojat ću minute.

Erik izlazi.

MILA: Nepristojan si.

MARKO: Njega ništa ne može da uzbuđi.

MILA: Oh, može.

MARKO: U stvari, bolje da ne znam.

Marko je pokušava pridići s poda i premjestiti je na sofu. Tada primijeti da ispod kaputa nema ništa.

PREMIJERE

MARKO: Pa ti si gola.

MEDUNARODNA
SCENA

MILA (*zadirkujući*): Pa, stvarno jesam.

ONI KOJI

Marko gleda Milu s negodovanjem.

DOLAZE...

MILA: Joj, daj, skini mi se. Tebi bi ko smetalo da ti gola cura ušeta u ofis...

AKTUALNOSTI

MARKO: Ofis? Išla si takva u redakciju?

DRUGA
STRANA

MILA: Da. Imaš neki problem s tim?

MARKO: Imam. Šta radiš, bre?

VOX

HISTRIONIS

MILA: Ma pusti me. Bilo nam je super, uživao je.

IZ POVIJESTI

MARKO: Kladam se. A ti? I ti si uživala? Mora da si se provela do jaja, na putu, gola u metrou...

TEORIJA

MILA: Marko, ne kužiš. Nisu svi kao ti.

NOVE KNJIGE

MARKO: Nisu, ali ti jesi.

Oboje šute.

DRAME

MARKO: Kako je bilo na audiciji?

MILA: Popiknula sam se.

MARKO: Jednog dana ćeš da se probudiš i da vidiš sopstvena stopala kroz nos.

MILA: Jako smiješno. Trebao bi biti komičar.

MARKO: A ti bi trebala da vežbaš, a ne da gubiš vreme s tim manijakom.

MILA: Popiknula sam se. Događa se. To nema veze... ni' s čim. I tako je bilo sranje od mjuzikla. Ne želim biti u usranim mjuziklima. Želim biti u dobrim mjuziklima. S dobrom muzikom i s pričom koja ima neku jebenu poruku s kojom se mogu identificirati.

MARKO: E onda si u mjuziklu na pravom mestu!

MILA (*oponaša Humphreyja Boggarta iz Casablanca*): Pa, I was misinformed.

Smiju se.

MILA: Ozbiljno. Znaš, u stvari, vjerojatno ne znaš, jer si dečko i jer si... cool, ali ponekad postoje te neke pjesme, znaš, od kojih te prođu žmarci po kralježnici. To želim raditi. Da ljudim idu žmarci po kralježnici. Kužiš? I onda kad odradim deset bezveznih audicija za deset usranih mjuzikla, onda mi treba malo zabave da zaboravim da možda gubim vjeru.

Stanka. Mila ustaje.

MILA: Moram se obući. Skuhaš mi kavu? Tursku? (*Izlažeći*) Znaš kaj, ova bi zemlja bila bolja već da znaju za miris turske kave ujutro.

Marko ostaje na sofii.

MARKO: Zašto on?

MILA (*off*): Zato jer bih rađe živjela s pogledom na Temzu nego u ovoj rupi.

MARKO (*odustajući*): Okej.

Mila se vraća zakopčavajući odoru medicinske sestre.

MARKO (*sarkastično*): Šta? Još jedan šou za Erika?

MILA: Jako smiješno. (*Zastane da razmisli.*) E, fakat, to mi nije palo na pamet.

Marko zakoluta očima. Ona se nasmiješi.

MILA: E, kak se ti lako pališ.

Tišina.

MILA: Zato što je Skandinavac. Oni su pouzdani.

MARKO: Pouzdani?

MILA: Da, pouzdani i sigurni. Kao oni, sjećaš se onih skandinavskih Uenovaca. Ne sjećaš se ti toga. Nikad nisu gazili travu. Nikad nisu pušili gdje je zabranjeno.

MARKO: Ali bi onda prebili neku kurvu.

MILA: Zašto ti stalno hoćeš od njega napraviti negativca?

MARKO: On je seksualno izopačeni kokainski zavisnik, a po tebi ispada ko da je penzioni fond.

MILA: To je faza. Samo ga treba malo... spasiti. Oće bit šta od te kave?

MARKO: Maco, na krivog se konja kladiš. On je jednako tipičan za Norvešku koliko si ti za Hrvatsku. Tipični ne odlaze, bre. Mi koji odemo, odemo jer se ne uklapamo. Je l' misliš da bi mogla da posećuješ ljubavnike gola po Zagrebu? Da te ne bi izopštili?

MILA: Pa znam, ali...

MARKO: A misliš da bi on mogao da te prima takvu u onoj svojoj norveškoj vukobjebini?

MILA: Ne razumijem šta hoćeš...

MARKO: A nakon svih sranja koja je prošao, mogao bi baš i da ti iščupa srce na spavanju.

MILA: Ne, zapravo, to više zvuči kao tvoje nasljeđe.

Neugodna napeta tišina.

MARKO: (*uvrijeđeno*): Idem da spavam. (*Izlazeći*.) Da si takva kakva glumiš da jesi, Michija bi već smotala oko malog prsta.

Mila (*za sebe*): Baš jesi tipičan.

Mila ustane, pogleda se u ogledalo, napravi nekoliko plesnih koraka. Poravna odoru, popravi kosu. Napravi još nekoliko erotičnih plesnih koraka.

MILA: E, ovo bi ga baš napalilo.

5.

Michijev bar. Erik i Gayle sjede za stolom. Erik bulji u svoju čašu. Marko je za šankom, pere suđe.

GAYLE (*nelagodno*): Baš lijepo mjesto. Malo mračno. Ali ima... atmosferu... I navečer ima živu muziku, je l'? Trebala bih doći jednu večer da vidim. To je... istočnoeuropska... glazba?

ERIK (*ironično*): Mislite, pjevaju li na istočnoevropskom jeziku?

Gayle shvati da je rekla glupost.

GAYLE: Dobro... Gledajte. U šoku ste, razumijem. Zato sam i predložila da vam ja prva pristupim. Ali... svejedno, nekakav odgovor... od vas...

ERIK: Mislio sam da samo želite informacije. Za... pomoć s tim vašim... izbjeglicama.

GAYLE: Da. Pa, nisam vam baš mogla reći preko telefona o čemu se radi.

ERIK: Mislio sam da je mrtva.

GAYLE: Da. Nije.

ERIK: U Londonu je.

GAYLE: Da. I prilično sam sigurna da je došla naći vas.

ERIK: Ali... mislio sam da je mrtva.

GAYLE: Da, rekli ste.

ERIK: Strpali su joj bombu u usta. (*Stanka*.) Gurnuli je na pod, zalijevali je pivom, vukli je za kosu i utrpali joj ručnu bombu u usta.

GAYLE: Da. Koliko sam shvatila, to nije bila ta koja je eksplodirala. Bila je još jedna koja je izazvala eksploziju. Ne ta. Zato je preživjela. Zato ste i vi preživjeli.

ERIK: Kako vi to sve znate?

GAYLE: Napravila sam zadaću.

ERIK: Da, ali... Mislio sam... da je umrla.

GAYLE: Ra-zu-mi-jem

ERIK: Oprostite.

Ulazi Michi koji razgovara telefonom.

MICHI: Ne, Romane, sad je vrijeme, prijatelju. Mapa Europe se svakim danom mijenja. Moramo osedlati tog konja. Kume, tvoje lice kod Michija me uvijek razvedri. Veselim se.

Odloži telefon. Gleda Erika i Gayle. Pogleda Marka kao da ga pita: Što se ovdje događa? Marko slegne ramenima. Michi sjedne za šank, zapali cigaru, mahne rukom da mu se doda piće, vadi dlanovnik i počinje nešto računati. Povremeno pogledava Marka koji gleda Gayle.

GAYLE: Vlasnik, pretpostavljam.

ERIK: Da. Duša od čovjeka.

Stanka.

GAYLE: Gledajte, ja ne znam kako se vi nosite s time što vam se dogodilo. Djelujete... prilagođeno, makar sudeći po vašem životnom stilu, reklo bi se da pokušavate kompenzirati...

ERIK: A što vi to znate o mom životnom stilu?

GAYLE: Pa bježe vas glas da...

ERIK: Da?

GAYLE: Pa, reklo bi se, živite punim plućima.

ERIK: Aha. Ali vi biste, naravno, rekli...

GAYLE: Nisam došla da vas prozivam. Vi niste moja briga.

ERIK: Kako uviđavno.

GAYLE: Upravo zbog toga sam je uvjerila da vas ne pokušava iznenaditi, nego da pusti mene da dođem i... ublažim šok.

ERIK: Pametno.

GAYLE: Ali spremna je vidjeti vas. Već sutra.

Erik gleda Gayle, pomalo je u panici, ali daje sve od sebe da to skrije.

ERIK: Ne dajete mi puno vremena.

GAYLE: Ona vjeruje da će vas njezin dolazak oduševiti.

Erik šuti. Razbija glavu, reklo bi se.

ERIK: Naravno da sam oduševljen. Živa je. Malo se osjećam kao da sam u sapunici, ali oduševljen sam.

Gayle je zatečena njegovim komentarom.

GAYLE: Ovo nije humoristična situacija. Nemate pojma da...

ERIK: Znam, znam, znam... smirite se. Samo dobiam na vremenu da se priviknem na pojavu ovog duha. Vi radite s ljudima, valjda biste trebali prepoznati takve obrasce ponašanja, ne?

GAYLE: Ona nije duh. Ona je mlada žena.

ERIK: Uh! Je li... normalna?

GAYLE: Normalna... Vrlo zeznuta riječ.

ERIK: Zar ne želi, nakon svega, kući?

GAYLE: Pa, ne bih rekla da je njezin dom najsretnije mjesto na svijetu.

ERIK: Ali London jest?

GAYLE: Vi ste u Londonu.

ERIK: Tako, znači, samo ćete je uvaliti meni.

GAYLE: Nisam mislila da ćete to tako doživjeti.

ERIK: Ne, hoću reći, naravno da ne. Mislio sam da će sad biti u nekoj vrsti sistema ili tako nešto. Zbog azila. Stvarno je zagušljivo ovdje, je li da? Ne bi škodilo (*izvukne ostatak*) ponekad prozračiti!

DRAME MICHU (*ne dižući pogled*): Previše zraka ne valja. Poludiš od razmišljanja.

GAYLE: Postoji čitava procedura za azilante.

ERIK: Hoće li ga dobiti?

GAYLE: O, dobit će ga. Prekršeno joj je više ljudskih prava nego svim mojim klijentima zajedno. Ali, za početak ne smije raditi i kako bi dobila pravo na stanovanje, tijekom procesa mora boraviti u hostelu. A to može čovjeka izludjeti. Tako, zaglavljani u tom međuprostoru.

Erik šuti. Gayle je neugodno. S njim se ne da ugodno šutjeti.

GAYLE: Um...

ERIK: Treba mi malo zraka. Odmah se vraćam. Popijte još jedno piće.

Erik izlazi. Gayle je ostala u nedoumici. Ugleda Marka. Spušta pogled i trudi se izgledati kao da joj je ugodno. Michu glavom pokaže na čašu pa na Gayle. On često izdaje zapovijedi koristeći se tijelom umjesto riječima. Marko se osmjehne. Već je počeo točiti novo piće. Ode do stola gdje sjedi Gayle.

MARKO: Još jedno?

GAYLE: Stvarno ne znam...

MARKO: Na ljestvici od 1 do 10, rekao bih 8 da će se vratiti.

GAYLE: Mislite?

MARKO: Osim ako ne nosite njegovo dijete. U tom slučaju, već je na avionu za Bagdad.

GAYLE: Znae ga dobro?

MARKO: Prilično.

Marko stavlja piće na stol.

MARKO: Hoda s mojom cimericom.

Gaylino lice odaje iznenađenje.

MARKO: Nadam se da nisam pokvario.

GAYLE: Oh... ne. Ne, ja nisam... Ovo je u stvari poslovni sastanak, ništa više.

MARKO: I ovdje vas dovede na poslovni sastanak? Baš je duhovit.

GAYLE: Da. Urnebesno.

MARKO: Ja sam Marko.

GAYLE: Gayle, drago mi je.

MARKO: Drago mi je, Gayle. Uživajte u piću. Kuća časti.

GAYLE: Hvala, to je vrlo...

Gayle se naginje uhvatiti Michijev pogled kako bi mogla zahvaliti i njemu. Marko je zaustavi i šapne joj.

MARKO: U Istočnoj Europi jako je nepristojno zahvaljivati muškarcu koji ženi plati piće. Mislit će da mu se rugate.

Gayle se bez razmišljanja nagne natrag, instinktivno slušajući savjet.

MARKO: Šalim se.

Gayle odahne. Nasmiješi se.

GAYLE: Oh... o, bože. Baš sam lakovjerna. Ide vam to, ha?

MARKO: Ide mi. Vidiš, ja zapravo nisam barmen. Ali! Nisam ni glumac!

PREMIJERE

MEĐUNARODNA
SCENA

ONI KOJI
DOLAZE...

AKTUALNOSTI

DRUGA
STRANA

VOX
HISTRIONIS

IZ POVIJESTI

TEORIJA

NOVE KNJIGE

GAYLE: Pisac?

MARKO: Komičar.

GAYLE: Stvarno? To je plemenito zanimanje.

Marko gleda u Gayle sumnjičavo.

GAYLE: Ne, stvarno to mislim. Mislim da je to jedno od onih zanimanja koja imaju smisla. Nasmijavati ljude.

MARKO: E pa, hvala. Ja isto tako mislim.

Gledaju jedno drugo i smiješe se. Gayle je odjednom neugodno i prekida tišinu.

GAYLE: Ni ja zapravo nisam socijalna radnica. Znam da nisi znao da sam socijalna radnica. Ali nisam zapravo.

MARKO: Imam teoriju o socijalnim radnicima.

GAYLE: Hm, želim li je čuti?

MARKO: Možda kad se sljedeći put vidimo.

Gayle se stidljivo nasmiješi.

GAYLE: U stvari, ne bi mi smetalo. Nisam nešto ponosna na to. A nisam baš ni dobra u tome.

MARKO: Ma, kladim se da jesi. Imaš tako ugodno lice.

Gayle se smiješi, postidjeno.

MARKO: Pa što si onda?

GAYLE (*s karikiranom ozbiljnošću*): Konceptualna umjetnica.

MARKO: Uh, i o njima imam teoriju.

GAYLE: Ne sumnjam.

Erik se vraća odlučna izraza lica. Pogleda Marka, pogled govori da bi ovaj trebao otići i ostaviti ih same. Marko se vraća za šank.

ERIK: Okej. Doći ću sutra k njoj.

GAYLE: Nisam znala da ste u vezi.

ERIK: Molim?

Erik ljutito pogleda Marka.

ERIK: Pa, imam svoj život. Premda Marko shvaća stvari preozbiljno.

GAYLE: Ja bih rekla da je to dobra osobina.

ERIK: Onda si ga možete uzeti.

GAYLE: Ovo je ozbiljno.

ERIK: Znam.

GAYLE: Gledajte, ako se ne možete nositi s ovim... ja to potpuno razumijem. Mislim da bi je pogodilo, ali razumijem da imate vezu i karijeru i...

ERIK (*pokroviteljski*): Hvala. Ne brinite vi o tome.

GAYLE: Ne možete se vratiti u njen život i onda odlučiti da je ostavite. Nije dovoljno jaka za to.

ERIK: Vi ste umjetnica, ne?

GAYLE: I vi ste napravili zadaću.

ERIK: Da, volim istraživati ljude. Opušta me tijekom dugih noćnih smjena.

GAYLE (*cinično*): Bolje to nego dječja pornografija.

ERIK: Ili spavanje sa žrtvama trafikinga.

Stanka. Gayle ga strogo gleda.

ERIK: Oprostite. To nije bilo smiješno.

Stanka. A onda, tonom koji je neumjesno prijeteći.

ERIK: Inspiriraju vas ti ljudi s kojima radite? Hranite se njihovim tragedijama? Mislite da ste osvlještteni?

GAYLE: Molim?!

ERIK (*normalnim tonom*): Sigurno vas ne plaćaju da istražujete moj životni stil.

GAYLE: Ne.

ERIK: Zašto onda?

GAYLE: Želim joj pomoći.

ERIK: Zašto?

GAYLE: Jer... zaslužuje.

ERIK: Nikad nije voljela sažaljenje.

GAYLE: To nije sažaljenje. To je divljenje.

Stanka.

ERIK: Onda, može u 4?

GAYLE (*oklijevajući*): Tu vam je adresa.

Ustaju, pripravnici otići.

GAYLE (*Marku*): Bok. Hvala.

MARKO: Bok, Gayle. Navrati ponekad. Budi stranac! Svi smo.

GAYLE: Da, um... možda.

Erik i Gayle izlaze. Michi gleda Marka.

MICHI: Polako, mali.

MARKO: Samo sam dobar domaćin.

MICHI: Bolje misli na posao, a ne na suknje.

MARKO: Mislim na posao. Imam dva amaterska festivala sljedeći tjedan i vidiš kako svakoga dana sve bolje govorim?

MICHI: Pizdarije. Mislim na pravi posao.

MARKO (*oprezno*): Kakav pravi posao?
 MICHI: Marko, sine, karta Europe...
 MARKO: ...se mijenja iz dana u dan. Znam.
 MICHI: "... iz dana u dan". Izvršno. Stvarno ide sve
 tečnije. Vrijeme je za akciju.
 MARKO: Kako?
 MICHI: Kako?! Sad će svi ti ljudi navaliti u Britaniju. Ne-
 ki da rade, neki kao turisti, a neki za srećom. I svi
 će misliti: Lako je, sad smo jedno! Ali, ha-ha, izne-
 nađenje, misliš da će Engleska reći: Dobrodošli,
 braćo, što mogu učiniti za vas? Oće kurac!
 MARKO: (*glumi naivnost*): Ne... misliš?
 MICHI: Tad nastupamo mi. Proširimo posao. Nudimo so-
 be, nudimo zabavu, nudimo "utjehu", možda hranu.
 Kompas, je li.

PREMIJERE

MEĐUNARODNA
SCENA

ONI KOJI

DOLAZE...

AKTUALNOSTI

DRUGA

STRANA

VOX

HISTRIONIS

IZ POVIJESTI

TEORIJA

NOVE KNJIGE

DRAME

MARKO: Po britanskim cijenama.
 MICHI: Konkurentno. Ali ne pljačka!
 MARKO: Riskantno.
 MICHI: Ko ne riskira, ne profitira.
 MARKO: A za što ti ja trebam? Da radim krevete? Pe-
 čem ćevape?
 MICHI: Treba nam početni kapital.
 MARKO: Da opljačkam banku?
 MICHI (*ozbiljnim tonom*): Marko, ti možeš doći do kapi-
 tala. Možeš postati ravnopravni partner.
*Njih dvojica gledaju se intezivno u oči, kao ljudi koji
 dijele tajnu.*
 MARKO: Ne. Ne dolazi u obzir.
 MICHI: Marko...
 MARKO: Ne može!
 MICHI: Misliš da je to zrelo. Ali to je glupo, djetinjasto.
 Zrelo bi bilo prihvatiti sve što ti može pomoći da se
 osamostališ.
 MARKO: Hvala, Michi, ti si mudar čovjek. Ali ne smije-
 mo zaboraviti da bi ta pomoć više pomogla tebi
 nego meni.
I ponovno se bez riječi napeto gledaju.
 MARKO: Ne.
 MICHI (*povlači se*): U redu. Mimozo. Ne znaš ništa o
 tome jer si mlad. Ali kad ti vrijeme počne istjecati,
 onda dođe trenutak za odluku. Da se brčkam cijeli
 život u plićaku ili da hvatam veliki val. (*Zvoni mu
 telefon.*) Razmisli o tome. (*U telefonsku slušalicu.*)
 Halo!

Michi izlazi. Marko odsutno pere čaše.

Mila na ulici, uzbuđeno bira broj na mobitelu.

MILA: Erik, gdje si? Hej, znaš kako sam zeznula onu
 audiciju nedavno... E pa, ispada da taj neki tip koji
 asistira redatelju u stvari ima neku svoju trupu. Mi-
 slim, nije poznat, jasno, ali nazvao me da mi kaže
 da bih ja bila savršena za ulogu u predstavi koju re-
 žira u... ne mogu se sjetiti kako se kazalište zove...
 Genijalno, zar ne? Prava uloga. S pjevanjem. Gdje
 si, moramo proslaviti!

6.

*Hostel. Tjaša čeka. Očito je nervozna. Poravnava
 plahte ne krevetu. Popravlja jastuk. Namješta kosu,
 gleda se u ogledalo. Podigne kosu, a onda je raspusti.
 Erik se pojavi tiho. Gleda Tjašu ispred ogledala. Nije ga
 zamijetila, ali u jednom trenutku osjeti njegovo prisust-
 vo. Okrene se. Stoje udaljeni jedno od drugog. Tišina je
 nabijena godinama neizgovorenih riječi. Tjaša zacvili.
 Pokrije usta i nos rukama i ispusti uzbuđeni zvuk. To na
 neki način probije led. Erik raširi ruke i šarmantno, kao
 da je poziva, slegne ramenima. Ona pohita u njegov
 zagrljaj i potpuno mu se preda, kao da se razlila u nje-
 govu zagrljaju, dok se njegovo tijelo još drži ukočeno i
 popušta sporije.*

Još uvijek nema riječi. Teško disanje.

Napokon...

ERIK: Hej.

Tjaša udahne.

ERIK: Hej.

Tjaša želi odgovoriti, ali ne može.

ERIK: Hej, cvrčak.

TJAŠA: Hej.

ERIK: Daj da te pogledam.

Tjaša korakne unatrag.

Tišina.

TJAŠA: Žena.

ERIK: Prekrasna.

Gledaju še. Erik spusti pogled.

TJAŠA: Što je?

ERIK (*brzo joj opet pogleda u oči*): Što? Ništa.

TJAŠA: Ja... mislim, mislila sam, cijelo vrijeme sam mislila što ću reći kad te vidim. Cijelo vrijeme. Jednom sam mislila da ću te vidjeti na cesti i mislila sam, kazati, pitati te za... put, i ti vidiš da sam to ja i iznenadiš se. Drugi put sam mislila da ću te vidjeti na aerodromu i mnogo drugih puta, sto razgovora u glavi s tobom, puno prve stvari koje ću ti reći kad te vidim, a sada ne znam i ne sjećam se nijedne.

Naglo zastane. Udahne.

ERIK: Puno bolje govoriš.

TJAŠA: Može to i puno bolje. Učila sam. (*Najuti se.*) Ne znam zašto sada tako loše. Učila sam. Imam kasete i walkman. Dado misli, mislio je ja slušam muziku.

ERIK: Dado? Taj gad je još živ, a?

TJAŠA: Dado je u Švedska. Ima trgovina nakita.

ERIK (*gnjevno*): Trebao bi biti u zatvoru na milijun godina.

TJAŠA: Nitko nije u zatvoru.

ERIK: Kako to da je odustao od trgovine robljem? Postalo mu je preblando?

TJAŠA: Svaki jednom odustanu. Nije tako lako ako nema rata.

Ponovno zastane. Pogleda u Erika i nasmiješi se. Erik joj uzvratil osmijeh, ali nelagodno mu je.

TJAŠA: Ti si... u šoku?

ERIK: Tjaša... ponekad te sanjam.

TJAŠA: Stvarno?

ERIK: Nisu dobri snovi.

TJAŠA (*razočarano*): Oh!

ERIK: Mislim, imam noćne more i... znaš.

TJAŠA: Ali, ja sam tu. Vidiš, cijela, živa. Nije noćna mora.

ERIK: Pa... Tjaša, moramo.... ne znam što moramo. Eh, baš ti to treba...

Zazvoni mu telefon. Tjaša to primijeti. On se ne javlja. Kad prestane zvoniti, isključil telefon.

TJAŠA: Znam. Imaš život. Gayle kaže. Ali znam. To je u redu, ja mogu čekati. Nema problema. Ja čekam. To je lako. Sad sam tu i slobodna. Sretna. Pa čekam. Dok ti... si spreman.

ERIK: Pokušao sam te naći, kad sam se oporavio. Rekli su mi da su svi poginuli. Nema preživjelih. Nikakvog znaka da smo uopće bili tamo. Zgodno, ne? Sljedeći dan je cijelo mjesto srađnjeno sa zemljom.

TJAŠA: Tražio si? Mene?

ERIK: Da.

TJAŠA: Jer... rekao si da... ćeš.

Tjaša ga zagrlil kao da ga želi utješiti....

ERIK: Gayle je rekla da su te vodili po cijeloj Europi.

Tjaša zastane na trenutak.

TJAŠA: Dado me uzeo na Kosovo. Tamo prodao me. Rekao je ja nosim nesreću. Rekao je da ženski nikad nije sigurna investicija. Onda su me dali u Italija. Na brod. U vreća. U Italiji je bilo u redu. Žena koja ima bordel ima bolesni muža. Njega sam prala i masirala. Ne može baš puno. Ponekad hoće vidjeti, gledati da se diram. Kaže, briga njega šta bude sa ženom. Kučka, kaže. Obeća da, kad on umre, važni ljudi dobiju pisma i sve piše o meni i poslu i kučki. I ja sam spašena. On umre, a ja čekam. Ali ništa. Lažljivac. Meni bilo toliko mi bilo zlo od čekanja i kosa mi počne padati i izgubim 6 kila. Kučka se naljut i pošalje me dalje. (*Prolazi svoj put u glavi.*) Nakon toga Finska. Finska je teška. Muški puno pije. I bude... budu grubi. Ali na drugi način. Više mašte.

ERIK: Kako... nema veze.

TJAŠA (*šaljivo*): Znaš, ima mjesta na svijetu na kojem muški piju više nego u Balkanu.

Erik se malo nasmije. Zlo mu je od te priče, osobito od čudnog humora.

TJAŠA: Spominješ se, onaj jedan sa UN, iz Finske, u Bosni? Znaš? Uvijek problemi s njim.

ERIK: Onaj koji bi rezao i palio cure.

TJAŠA: Da! On. Dođem u Finsku, druga mušterija, kuc, kuc – eto on.

Erik bulji.

TJAŠA: Svijet je selo, ne? Ali, ne reže više, ništa više grozno ne radi. Jer, gle, znaš, ja sam drugačija. Više ne drhtim, ne tresem, ne plačem. Jaka sam. I isto, jako sam dobra.

ERIK: Misliš?...

PREMIJERE
MEĐUNARODNA
SCENA
ONI KOJI
DOLAZE...
AKTUALNOSTI
DRUGA
STRANA
VOX
HISTRIONIS
IZ POVIJESTI
TEORIJA
NOVE KNJIGE
DRAME

TJAŠA: Smiješno je to. Ispočetka samo ležim i čekam da bude gotovo. Onda shvatim da, ako ja dam neki trud, sve bude puno više lako i puno više brzo gotovo. Bolje je biti dobra prostitutka nego loša prostitutka.

ERIK: Ti nisi bila prostitutka.

Tjaša promisli o primjedbi. A onda se vrati svojoj priči.

TJAŠA: A Finska, hladna! Stalno meni hladno. Ja mislim – bože, ako Erik hoće opet živiti doma? Norveška prehladna za mene!

Ponovno se nasmije kao da je rekla nešto blesavo, kao djevojčica. Erik se nasmiješi, ali to je kiseo osmijeh. Dođirne joj lice.

ERIK: Draga moja, draga moja, draga moja...

TJAŠA: A onda te vidim!

ERIK: Vidjela si mene?

TJAŠA: Na televiziji! Javljaš iz Južna Afrika. I vidim radiš opet za agenciju. Oh, izgledaš isto. Malo manje kose, možda, je l'?

Ona zahijhoće i pogladi ga po licu. On ne zna kako reagirati.

ERIK: Tjaša... Kako si došla ovamo?

TJAŠA: Prošle godine, nađem način kako. Kako da se izvučem. Da pobjegnem. Jer, ponekad oni rade greške. Jako... kako je suprotno od "često"?

ERIK: Rijetko

TJAŠA: Rijetko. Rade greške rjetkije?

ERIK (*nestrpljivo*): Rijetko. Nastavi.

TJAŠA: Ponekad, nije oprezni. Ali ja sam toliko samo u strahu da ne vidim ništa. Ali, prošla godina, nisam više toliko u strahu – tako da bolje primijetim. Upoznam jednog finog čovjeka, iz Crna Gora. On je radi kao... kao... čovjek koji baci ljude van iz klu-
bova?

ERIK: Izbacivač.

TJAŠA: Da. I on mi je nabavi lažni pasoš. I onda čekam. Ta kuća gdje ja živim, i još neke cure – jedanput na mjesec ima zabave za stalni klijenti. Na primjer kad dođe nova cura, posebno kad dođe djeвица koju je tek dovedli, doveli u Finsku. Tad ima, kao spektakl, kao šou, tamo u kući. Ali ja sam uvijek s jednim istim čovjekom, vrlo fin, stariji, jako se znoji, ali nje-
žan. Ali moram ga udariti s njegovi laptop i iskočim

kroz prozor. Uganem gležanj, ali uopće ne osjećam dok nisam u avionu. Sama! A onda sam ovdje.

Tišina. Tjaša čeka da Erik nešto kaže.

ERIK (*nakon duge stanke*): Prošle su godine.

TJAŠA: Da. Pričaj mi o tebi.

ERIK: Toliko se toga dogodilo.

TJAŠA: Da. Reci mi.

ERIK: Drugačiji smo.

TJAŠA: Ja nisam. Ja sam ista kao zadnji put. Malo sam više mršava, ha? I ne drogiram se.

ERIK: Stvarno? Postalo je gadno?

TJAŠA: Ne previše gadno. Ali ne možeš vjerovati instinktu svojem kad uzimaš. A ja moram. Nemam ništa drugo osim instinkt.

ERIK: Ja nisam isti.

TJAŠA: Izgledaš isto. (*Nasmiješi se.*) Pričaš manje.

ERIK: Pola mena nisam ja, Tjaša. Dali su mi bubreg osamnaestogodišnjaka koji se zbio motorom u zid. Zajedno sa svojom petnaestogodišnjom djevojkom. Glava joj je pukla napola na cesti ispred Zagreb Sheraton hotela. Umrla je na mjestu. Na putu prema bolnici, mora da je mislio, ubio sam djevojku. Svoju djevojku. Nečiju kćer. 15 godina. Dovoljno staru da rodi, premladu da vozi. Njegov bubreg nosim naokolo. Krv sam dobio još tamo u Bosni. Zamisli gdje je ta krv sve bila.

TJAŠA: Tvoji glava i srce su tvoji, da?

ERIK: Da.

TJAŠA: Onda si isti kojeg ja znam.

Erik gleda u kartu na zidu. Ručno je rađena od komadića novina izrezanih i zalijepljenih na komad bijelog papira.

ERIK: Što je ovo?

TJAŠA: Moja karta. Gdje sam bila u svijetu.

Erik bulji u kartu. Ta žena ga stalno zaprepašćuje.

TJAŠA: Erik... ti mene još uvijek hoćeš?

Erik sjedne na Tjašin krevet, stavi glavu među ruke i masira sljepoočnice.

TJAŠA: Erik?

ERIK: Naravno.

TJAŠA: Rekao si. Uvijek.

ERIK: Da, to sam rekao, zar ne?

Erik gleda u prazno. Tjaša sjedne kraj njega i sama se zagleda preda se. Ali njezino lice govori da je stvar sređena. Vjetar otvori prozor.

TJAŠA: Vjetar. Uvijek ovdje puše vjetar?

ERIK: Skoro uvijek.

TJAŠA: Kao da gura nekud.

Erik kimne. Tjaša mu se privije.

TJAŠA: Ljudi u hostelu. Meni je njih žao. Slobodni, a nisu. Mogu ići gdje hoće, ali gdje će, kad ništa nije poznato.

Erik kimne.

ERIK: Trebali bismo zatvoriti prozor.

7.

Markov i Milin stan. Gayle i Marko se ljube. Hrana i vino su oko njih na podu.

GAYLE: Čekaj...

MARKO: Ne...

GAYLE (*smijulji se*): Hej, čekaj...

MARKO: Mrzim čekati.

GAYLE (*i dalje kroz smijeh*): Ne. Ovo. Je li ovo očaj?

MARKO: Ako jest, ja se dobrovoljno javljam.

GAYLE: Jer ako je, mogao bi ostaviti gorak okus u ustima.

MARKO: Gorko je dobar, konkretan okus. "Gorko" je bolje nego "obično", bolje nego "vodenasto" i definitivno bolje nego "ništa".

GAYLE: Ja mislim da je "ništa" bolje nego "gorko".

MARKO: E pa, onda svašta propuštaš.

GAYLE: Stvarno?

MARKO: Obećavam da neće biti gorko.

Poljube se.

GAYLE: Odbili su me s izložbe za koju sam radila tri mjeseca. Utlao je na mene neki klošar zelenih zuba na kojeg sam skoro nagazila. Zaprošio me 60-godišnji sudanski izbjeglica koji sere u gaće kad zaboravi popiti lijek. I evo, sad ću spavati s čovjekom kojeg jedva poznajem.

MARKO: Šećer na kraju!

Ona se odmakne.

MARKO (*uzdahne, ali nježno*): Želiš pričati o tome?

GAYLE: U Wellingtonu bih obično loš dan izliječila hodanjem.

MARKO: Pa dobro, ja možda nisam tako uzbuđljiv... kao šetnja velingtonskim korzom...

Gayle se smije.

MARKO: Ali... Bolji sam od najboljeg kebaba u ovom kvartu, a to je jedino što u ovom kvartu možeš dobiti u ovo doba. Ako odlučiš liječiti to hodanjem u Londonu. A to nije dobra ideja.

GAYLE: A ti si dobra ideja?

MARKO: Dečko dana, u najmanju ruku.

Gayle se nasmije. No odmah se ponovno rastuži.

GAYLE: Nakon lošeg dana, počnu mi tako nedostajati stvari. Sjedenje u kafićima. Onaj ugodni, lagani tempo života kad si možeš dopustiti da sjediš po kafićima.

MARKO: Da. Četverosatni obroci. Mi smo takvi.

GAYLE: Kad znaš da ćeš u određenom kafeu uvijek naići na poznato lice.

MARKO: Kad se s prijateljima možeš naći danas, a ne sljedećeg četvrtka.

GAYLE: Kad se voziš biciklom, a ne podzemnom.

MARKO: Kako je lako započeti razgovor s nekim u tramvaju ili busu. Pa, kad je velika mogućnost da ćeš ga ponovno jednom sresti.

GAYLE: Nije kao ovdje.

MARKO: Ne. Ni u ludilu nikoga ne gledati u oči.

GAYLE: To je strah. Kapci su kao zavjese. Skrivaju našu krhkost. Podigneš pogled, odmah si žrtva.

Stanka. Gledaju se. Ona prva spusti pogled.

GAYLE: A ovo... (*Pokazuje na hranu i piće.*) Opljačkao si banku?

MARKO: Radim 300 sati dnevno u onom baru!

GAYLE: Aha. A ovo je baš tvoj uobičajeni jelovnik.

MARKO: U stvari, baš mi prija malo kavijara u rano jutro.

GAYLE: Ajde, priznaj.

MARKO: Što, ne vjeruješ mi? (*Kao Ali G.*) Je l' to zato što sam Srbin?

Gayle zaškilji. Mila ulazi.

MILA (*gleda u Marka*): Pa, žao mi je, imaš svoju sobu za piknike.

MARKO: U moju sobu stane ili piknik ili mi, ali ne oboje.

MILA (*Gayle*): Bok, ja sam Mila.

GAYLE: Gayle, drago mi je.

MILA: Ne obraćajte pažnju. Samo sam navratila da se presvućem. Oooh, losos.

Sagne se i na brzinu napravi sendvič.

MILA: Ne smeta vam, je l'? Impresivno, mili...

MARKO: Mila, gubi se.

MILA: Otkud ti lova za ovo?

Gayle gleda Marka ispitivački. Mila shvaća da je rekla nešto što nije trebala.

PREMIJERE

MEĐUNARODNA
SCENA

MILA: "Sorry". Ne obazirite se na mene. Totalno sam "high". Mnme, mnmni, mnmno...

ONI KOJI
DOLAZE...

Odlazi se presvući. Marko slegne ramenima.

GAYLE (*oprezno*): Neka žena je bila u pitanju?

AKTUALNOSTI

MARKO: Ikad? Aha, tri. Okej, dvije.

DRUGA
STRANA

Gayle se smješi, ali ne prihvaća šalu.

MARKO (*priznaje*): Očekivao sam neke prijatelje iz Beograda. Ali, otkazali su.

VOX
HISTRIONIS

GAYLE: Prijatelji sa stilom.

IZ POVIJESTI

MARKO: Pa, htio sam ih impresionirati. Ali radije bih impresionirao tebe...

TEORIJA

NOVE KNJIGE

Gayle se nasmiješi. Ulazi Mila u odori medicinske sestre.

DRAME

MARKO: Ako ona ikad ode.

MILA: Idem, čovječe.

GAYLE: Ti si medicinska sestra.

MILA: Hm... više kao dadilja. Bebama od 100 kila.

Gayle ne razumije.

MILA: Brinem se za stare ljude. Govno od plaće, tretiraju me kao govno i općenito, dosta pravih govana je u igri. Ali, što ću kad sam tako dobra osoba.

GAYLE: Ali, Marko je rekao da si dobila ulogu u predstavi.

MILA: Ah, da. Igram rusku kurvu. Znaš, (*samoironično*) ja ću razbiti klišeje. (*Ozbiljno.*) Ma ne, stvarno sam uzbuđena.

GAYLE: To je sjajno.

MILA: Da. Znaš, nije veliko, ali je engleska ekipa, a to je važno. Ono, nije kao božićni igrokaz u Centru Hrvatske dijaspore.

MARKO: Za koji ni ne znaš gdje je.

MILA: Upravo tako! Stalno mu govorim – integriraj se i vladaj!

Nasmiješe se jedno drugom. Gayle se osjeća kao autsajder.

MILA: U to ime, imaš love za posudit?

MARKO (*postideno*): Um... nemam.

MILA: Oh! Okej. I tako nije dobro imat lovu u džepu u ovom kvartu. Idem ja. Nema dovoljno sati u danu, jeste primijetili? Vježbam tekst u busu, ljudi misle da sam luda. Ti si lijepa. (*Marku.*) Jako je lijepa.

Uzme gutljaj vina. Marko je odgurne. Vidi se da među njima postoji prava intimnost.

MILA: Bok.

Istrči van.

MARKO: Mila.

GAYLE: I vas dvoje niste...

MARKO: Ne.

GAYLE: Jer...

MARKO: Nema jer. Jednostavno nismo.

GAYLE: Ona hoda s Erikom?

MARKO: Čak razmišlja o vjenčanju.

GAYLE: Ti to ozbiljno?

MARKO: Pa... ne znam. Kad ima loš dan. Tad misli da se želi skrasiti.

GAYLE: S njim?

MARKO: Da, zamisli. Ali ima dana kad radi i kad je sretna, tako da...

GAYLE: Ne sviđa ti se on.

MARKO: Mislim... da je on... destruktivac.

GAYLE: Misliš da je on sposoban za... suosjećanje?

MARKO: Suosjećanje? Zajebava se s ratnim izvještajima kao da su videoigre.

Gayle je zburnjena. Stanka.

GAYLE: I misliš da nema ništa ispod te maske?

MARKO: Ima puno, siguran sam. Ali ne znam je li bolje ili gore.

Gayle se još više uzruja.

MARKO: To ne znači da ti ne može biti koristan.

GAYLE: Molim?

MARKO: Pa... te informacije koje si rekla da trebaš.
Zbog tvojih klijenata.

GAYLE: O Bosni, da, naravno.

MARKO: Kako to... to je bilo prije puno godina, kako to
da se sada baviš izbjeglicama iz Bosne?

Gayle ga pažljivo pogleda.

GAYLE: On...

Čini se kao da će se Gayle povjeriti Marku. Slijedećeg trenutka odluči da neće.

MARKO: Što je?

GAYLE (*glumi službeni ton*): Nisam ovlaštena otkrivati detalje slučaja. (*Prestaje s tim tonom.*) Osim toga, mislila sam da si me krenuo impresionirati...

MARKO: O, kako sam to mogao zaboraviti! Na tvoj znak... priprema... pozor...

GAYLE (*smije se*): Sad!

Tjaša sjedi u svojoj sobi u hostelu i sastavlja svoju kartu. Sad je na njoj druga ruta, Erikov put.

TJAŠA: Znaš, nas dvoje smo, više-manje, obišli cijeli svijet. A gdje nismo bili, možemo ići zajedno. Ili nam je možda dosta svijeta.

Markov i Milin stan. Marko sjedi sam na podu. Ispija posljednje gutljaje iz boce vina. Mila je ušla. Gleda ga s vrata.

MILA: Si dobro?

Stanka.

MILA: Friendovi? Ne dolaze?

Marko odmahne glavom.

MILA: Viza?

MARKO: Odbijena. Nisu služili vojsku.

MILA: Mislila sam da si ti to nešto sredio.

MARKO: E pa, veze nisu šta su nekad bile. Ili ja prosto nisam dobro povezan.

MILA: Žao mi je.

MARKO: Baš sam se radovao...

Stanka.

MILA: Sto posto bi bilo sranje.

MARKO: Ma da, naravno.

MILA: Tu bi napravili rusvaj, neko sranje sigurno, završili na murji...

MARKO: Pali s dopom...

MILA: Osratomili te pred slatkom raznobojnom djevojkom...

MARKO: Jebi se.

MILA: A ona... (*Pokaže na Markovu sobu.*)

MARKO: Spava.

MILA: Dobro?

MARKO: Veoma.

MILA (*ironično*): Ne bojiš se da te iskorištava? Traži skrivene traume?

MARKO: Ma ne, ona je u stvari umetnica. Socijalni rad, to je samo tako, usput...

MILA: Kako ohrabrujuće. Pa šta radi, je l' im priča priče za laku noć?

MARKO: Ma otkud znam, vodi ih u supermarket da kupuju na bonove, uči ih da ne pričaju s telefonskom sekretaricom. Znaš već, te bitne stvari.

Mila se nasmije.

MARKO: Jebote, završit ću u paklu. Ona je divna.

MILA: A Festival komičara?

Marko se snuždi.

MARKO: Uvatila me trema, usro sam engleski, ništa nije bilo smešno, niko se nije smejao. Debakl.

MILA: Ali jezik ti već tako dobro ide.

MARKO (*kimne prema hrani*): Mizerno, a? Plus, sad sam totalno "broke". Kakva debilna ideja. Da kupim skupu hranu i šta? Imitiram uspeh. Oni uopšte ne jebu losos!

MILA: Nema veze. Zeznuo si se, ali jest ćemo ko bogovi nekoliko dana.

MARKO: Sranje ovaj život, Mila.

Mila sjedne do njega.

MILA: Marko...

MARKO: Jeste. Nismo dobrodošli. Trebalo je da dođu na nedelju dana. Jednu nedelju. I da potroše ovde šta su odvajali mesecima. Da potroše na lošu hranu i precenjenu zabavu. Ali ne mogu, jer nisu služili jebeću vojsku.

MILA: To nismo mi. Mi smo tu.

MARKO: Niko nije zadovoljan s tim. Jesmo li mi zadovoljni?

MILA: Pa, zadovoljni smo.

MARKO: Više nego kod kuće?

MILA: Pa, ne misliš valjda da se vratiš?

MARKO: O, da. Otišo sam ono kao, jebite se! Sad da se vratim podvijena repa... Ima odma da se propijem. Plus u Beogradu su upravo spalili džamiju. Nešto mi se ne juri nazad.

MILA (*obuhvati mu lice rukama*): Marko, gledaj me. Bit ćemo okej. Rekli smo – nema Stanja. Stanje je naš podmukli neprijatelj. Prikrade se kad ne pazimo i nabije nam apatiju u dupe.

Marko se nasmiješi.

MILA: Obranili smo se prije, obranit ćemo se opet.

Stanka.

MILA: Bit ćemo okej. Imamo plan.

Na tren se učini kao da će se poljubiti. Ipak se to ne dogodi.

MILA (*vježba ulogu. Opet je na barskom stolcu, odjevena u tijesnu, kratku, seksi odjeću i visoke čizme. Stolna lampa uperena u nju imitira reflektor. U rukama drži tekst. Pjeva "Oči čarneje". Zastane, nakašlje se, malo vježba glas. Ponavlja replike tiho, isprobava ruski akcent, kreće se zavodljivo.*)

MILA: "Ja sada znam, shvaćam, Kostja, da u našem poslu – svejedno je, glumimo li na pozornici ili pišemo – nije bitna slava, ni sjaj, ne ono o čemu sam sanjarila, nego umješnost trpljenja."

Opet zapjevuši melodiju. Miče se sjedeći na stolcu, kao da započinje točku striptiza. Zastane. Namršti se, nije zadovoljna. Razmišlja ponovno.

MILA: "Lijepo je bilo nekoć, sjećate se? Kakav je to bio vedar, topao, radostan, čist život, kakvi osjećaji – osjećaji, slični njezinim ljupkim cvjetovima, sjećate se?"¹

Nasmiješi se kao da je pogodila šifru.

Kadrovi.

Erik se pojavi. Mila je i dalje na stolcu unesena u koreografiju svog monologa. Uzbudena je i vedra.

MILA: U pravu si. Sve ide dobro. Usponi i padovi, tako je ovdje, zar ne? Treba vremena.

ERIK: Da. Da, naravno.

MILA: Ponekad ništa ne štima pa me uhvati panika. Znaš da sam takva. Ali mi oboje trebamo prostora. Zato što volimo slobodu, čak i kad smo zajedno. To ne znači da nismo zajedno.

ERIK: Ma, da. Naravno. Gluposti. Ma, sve je u redu.

Pojavi se i Tjaša u svom prostoru. Erik kao da je između dvije vatre.

TJAŠA: Znači, ne Norveška? Jer ja hladno ne volim. Ali onda...

Pokaže izrezak iz novina, slika norveškog pejzaža.

TJAŠA: Ipak, ovo je lijepo za život.

ERIK: Tjaša, molim te, usporimo malo. Toliko stvari treba uzeti u obzir.

TJAŠA: Naravno. Naravno. Samo kažem. Da ti bi znao. Norveška se mi sviđa.

ERIK (*živčano*): Ma, Norveška ne dolazi u obzir!

TJAŠA (*pomirljivo*): Dobro. (*Stanka.*) Zašto?

ERIK: Svi moji prijatelji su u braku i imaju djecu. Djecu koju su napravili bešumnim seksom. Idu zajedno na večere i raspravljaju o Velux prozorima. Ni mene samog nisu u stanju razumjeti. Tebe i mene, ni u ludilu.

TJAŠA (*tiho*): U redu.

MILA: Uvijek ćemo biti nepredvidljivi i slobodoumni. Pa i da smo u stabilnijoj vezi, to ne bi značilo da postajemo dosadni...

ERIK: Ne znam... Mila... o čemu ti pričaš?

MILA: Pa to, mislim, kad bismo bili normalan par s normalnim seksom i povremenim običnim normalnim stvarima koje rade parovi, to ne bi značilo da nešto žrtvujemo.

ERIK: Ne mogu te slijediti.

MILA: Pa da. Zato to i govorim. Jer razmišljam unaprijed.

PREMIJERE

MEĐUNARODNA
SCENA

ONI KOJI
DOLAZE...

AKTUALNOSTI

DRUGA
STRANA

VOX
HISTRIONIS

IZ POVIJESTI

TEORIJA

NOVE KNJIGE

DRAME

¹ A. P. Čehov, Galeb

ERIK: Život se sastoji od trenutaka, Mila. Varaš se ako misliš da ih možeš rastegnuti da traju stalno.

Mila uzdahne, kao da kaže "Nemoguć si", ali bez ljutnje. Poljubi ga brzo i nestane.

TJAŠA: Onda, London?

ERIK: Vidjet ćemo.

TJAŠA: Ja mislim da se London meni ne sviđa. Tebi da, je l' da?

ERIK (*nestrpljivo*): Ne znam, Tjaša. Ne toliko kao prije.

Tjaša se povuče.

TJAŠA: Ah, da. Ne.

ERIK: Hoću reći, pričat ćemo o tome. Sad moram ići.

TJAŠA: Idem s tobom?

ERIK: Ne. Mislim, nije zgodno. Moram u kazalište. Prijatelji imaju... nešto važno.

Erik ode.

TJAŠA: Dobro. Ne sviđa se meni ovdje. Stalno avioni i sirene. Isto kao u ratu.

Gayle razgledava Tjašinu mapu na zidu. Dvije putanje obilježene su dvjema bojama. Jedna je Tjašina, druga Erikova. Tjaša ode.

GAYLE: Vidi. Ovo bi sigurno osvojilo sve moguće nagrade. Doduše, moglo bi biti malo više interaktivno. Npr., pritisneš neku zemlju, a iskoči videosnimka nekog masakra.

Stanka.

GAYLE: Znaš kako ovdje svi štete da bi putovali po svijetu?

Gayle se malo nasmije. S gorčinom.

GAYLE: Ne bih ti smjela ovo pokazivati. Ne bih ti smjela ni govoriti o svemu ovome. To je tako strašno neprofesionalno od mene. Ali kad me ti slušaš. I gledaš me u oči. Znaš, pogledala je moja kutije i rekla je, ni u jednoj nema ništa lijepo na dnu. Mislim da je u pravu. Nema ništa lijepo na dnu.

Razmisli.

GAYLE: Ona kaže da je njegovo srce još uvijek isto i da ništa drugo nije važno.

Gayle upre prstom u Beograd.

GAYLE: Hoćeš me povesti u Beograd jednom? Be-o-grad.

Bijeli grad. Baš lijepo.

Mrak. Glazba. Zvuk vjetra.

9.

Michijev bar.

Mila sjedi na barskoj stolici. Pjevuši tešku, polaganu pjesmu, zadubljena u misli.

Marko i Erik nalakćeni su na šanku, s pićem. Atmosfera je depresivna. Erik nekoliko puta zausti s idejom da podigne raspoloženje, ali odustane. Uđe Michi.

MICHI: Oho! Što je s njom? Promijenili smo politiku? S tim bismo već nešto i mogli. Dobro, Mila, dobro. Depresivno, ali da se iskoristiti.

Mila ne obraća pažnju.

MICHI: I? Gdje su paparaci?

MARKO: Daj, Michi, pusti je. Imala je tešku večer.

ERIK (*Miloj*): Dođi.

Povuče je na ples. Ona se bezvoljno prepusti.

MILA (*Eriku*): A od tebe ni riječi?

ERIK: Mislim da nema razloga za uzrujavanje.

MARKO (*Michiju*): Nije baš dobro prošlo.

MICHI: Što? Zašto?

MILA: Zato što se nisam držala plana. Vjera, vježba, trijumf. Bez prečica i bez digresija.

MICHI: Ne razumijem.

MILA: Plan je bio mjuzikli. Otkad sam imala 8 godina, to je bio plan.

MICHI: Da, da, "moja sudbina". To sad nije zanimljivo.

Mila zaroni lice u Erikove grudi. Erik je pokušava animirati plesom. Počne se zafrkavati na podiju.

MARKO: Imala je ulogu ruske kurve.

MICHI: Da. I?

MARKO: Što je samo po sebi strašno zahvalno.

MICHI: Zašto?

MARKO: Ma, mislim, nije. Stereotip je.

MICHI: Čega?

MARKO: Pa ruske kurve. Uvijek su iste.

Michiju ove informacije nisu baš najjasnije.

MARKO: Nebitno. (*Miloj.*) Ja sam mislio da je trebala biti prava uloga. S tekstom i to.

MILA: Bila je.

MARKO: Ali...

MILA: Ali svakim danom je sve više replika nestajalo.

MARKO: Ali zar nije bio onaj monolog...

MILA: Jučer je još bio monolog. Uzeli su ga iz Čehova. Čehov, čovječe. Pa nisu mu ni do gležnjeva! I danas je drkadžija –

MARKO: Redatelj...

MILA: Danas je izbacio cijeli monolog. I meni nije ostala nijedna riječ.

MICHI: Bez riječi?

PREMIJERE ERIK: Činjenica je da riječi nisu ono po čemu su ruske kurve poznate.

MEDUNARODNA
SCENA

Michi kimne, to je stvarno činjenica. Mila se otrgne od Erika baš kad im Marko priđe i stane među njih. Ne bi on započinjao sukob, ali ima nešto očinsko u njegovu ponašanju.

ONI KOJI
DOLAZE...

AKTUALNOSTI

MARKO: Hej, pusti.

DRUGA
STRANA

Erik je na rubu da udari Marka.

MARKO: Erik, čovječe, koji ti je?

VOX
HISTRIONIS

Erik odustane. Ponovno, njegova superiornost.

IZ POVIJESTI

ERIK: Ma...

TEORIJA

Erik ostane na podiju, pleše sam, s čašom, kao da je digao ruke od ostalih. Mila pali cigaretu za šankom.

NOVE KNJIGE

Marko: Hej, nemoj.

DRAME

MILA: Zašto? Narast će mi još jedna glava od ove hrane ovdje, ali da ne pušim? Ma daj. (*Michiju.*) Drkadžija je htio da stenjem. To je bio moj glumački zadatak. Stenjanje.

MICHI: Daj da čujem.

Mila grimasom odbije.

MILA: Iz utrobe. Htio je da bude kao iz utrobe. Majke mi, ako još netko spomene utrobu, kao da uopće imaju pojma šta je to! Htio je da budem gejzir istočnog seksualnog naboja kao iz utrobe.

MICHI (*kroz smijeh*): Gejzir? Svidja mi se tip. Hoćeš da ga odemo pozdraviti?

MILA: Ma, neću, zašto bih... (*Sine joj u pola rečenice.*) A ne. Ne, ne, ne. Nećemo mi nikoga pozdravljati. Mi ćemo se držati kompletno izvan toga.

Michi: Dobro, smiri se. Šalim se. Pa nisam je talijanska mafija. Malo sam htio razvedriti, ali izgleda došao vrag, uzeo šalu.

ERIK: Ja bih baš volio vidjeti kako kuruzni s Oxforda otvara vrata i ugleda Michija.

Mila (*prekorno*): Ma daj.

ERIK: Pa, razvedri se. Nije kraj svijeta.

MARKO: Napio si se.

MILA: Cijelo vrijeme, cijelo vrijeme se osjećam kao da svi očekuju od mene da napravim nešto divljačko i nepredvidivo, po mogućnosti seksualno. Ko da sam neki egzotični primjerak iz Istočne Evrope, koji, ono, ima traumu, ali ševi se ko životinja. To muškarce pali. Eto. Koji jad.

ERIK: Draga, vrlo dramatično. Dobro, šta? Skinula si se pa šta?

Michi se naglo uozbilji.

MICHI: Čekaj. Tko se... šta?

ERIK: Ona. Izgubila i tekst i odjeću.

MICHI: Striptiz? Za ozbiljno?

MILA: Samo sam glumila.

MICHI: Nemoj ti mene muljati. Je l' odjeća bila na tebi ili nije?

Tišina.

MICHI: Dokle?

Tišina.

MICHI: Do kraja?!

Tišina. Michi počinje puhati od bijesa.

MICHI: Ma, krasno. Baš krasno. Michi ti ponudi dobru plaću da se skidaš za goste koji to znaju cijeniti na mjestu gdje se to priliči, ti pljuneš na Michija, puna prezira, je l'? Taj drkadžija ti plati govno u govnu od kazališta u zoni 56, gdje nitko nikad neće doći gledati i, uostalom, tko je vidio da se u kazalištu radi striptiz do kraja, ali ipak, nekako, ti to napraviš?

Mila je zatečena. Traži pomoć pogledom u Marku i Eriku.

ERIK (*nemarno*): Pa, u pravu je.

MARKO: Ti si baš podrška večeras, a?

MILA: Michi... nisam se htjela skinuti. Ja to ne želim. Mislila sam, ne znam što sam mislila, prevario me, mislila sam da će imati smisla, cijela predstava, u

kontekstu, ne znam, ni sama ne znam, sve se tako brzo dogodilo...

ERIK: Misli si skinut ćeš se jer možda baš ovo bude onaj rijetki slučaj kad bezimena predstavnica napravi BUM. I onda će cijeli grad pričati o tebi...

MILA: Molim?!

MARKO: Skinula se jer su je izmanipulirali da misli da je to profesionalno ponašanje.

ERIK: E pa, svaka im čast. Al, iznenađenje. Bio je fijas-ko. Pa si ti sad žrtva. Riskirala si. Sad se nosi s tim.

MARKO: A daj joj daš koju minutu da se oporavi? (*Miloj.*) Ej, ma bit će sve okej.

ERIK: Pa naravno da će biti okej. Dapače, tvoj striptiz je bio najbolji dio. Ne pamtim kad sam se zadnji put bolje proveo u kazalištu.

MILA: Nego kad si gledao kako ti se djevojka skida do gola.

ERIK: Pa da.

MILA: Ti si bolesnik.

ERIK: Baš sam mislio da će ti biti drago, ti si ipak slobodoumna, da ti kažem da nemam ništa protiv hoda-nja sa striptizetom.

MILA: Ja nisam striptizeta!

MICHI: Striptizeta tu, striptizeta tamo...

ERIK: Pa govorim hipotetski...

MILA: Je l'? Ali ne bi se oženio striptizetom?

ERIK: Kakve to veze ima?

MILA: Fascinira me kako muškarci nemaju predrasuda sve dok ne počnu tražiti sebi ženu.

ERIK: E pa, na to ti ne bih mogao dati odgovor.

MILA: Je l'? A zašto?

Erik je pogleda hladno, gotovo okrutno.

ERIK: Zato što mi brak nije ni nakraj pameti.

Teška tišina.

MICHI: Striptizeta za hodaње, striptizeta za ženidbu, bla bla, samo nema nikakve striptizete Kod Michija! (*Miloj.*) Ja te nosim ko kap vode na dlanu jer na sav glas trubiš o svojim visokim kriterijima. A onda se okreneš i zabiješ mi nož u leđa.

MILA: Ti mene nosiš kao kap vode na dlanu?!

Marko osjeti da će se situacija zakuhati.

MARKO: Mila, ej, polako.

MILA: Šališ se, sigurno!

MICHI: Nego šta! Kao kap. Jer mi je stalo do mojih ljudi. Ja bih mogo najebati što ti dajem posao. Misliš da ne znam kakva si ti? Moglo bi ti ovdje biti dobro, kad bi me shvatila ozbiljno. Imala bi dobar život. Ali ne! Ti to prezireš. Tebi je ovo usputna stanica, jer ti si zvijezda. Otvori oči! Ovo ti je život, a ne tvoj balon od sapuna. I još ti puštam da se stalno buniš jer si mi draga. Ljudi u tvojoj situaciji šute i rade. Prokleta balkanska drskost!

MILA: Michi, ja sam ti zahvalna što mi daješ posao, ali nemojmo zaboraviti da me plaćaš pola od onoga što bi pjevačica zarađivala negdje drugdje!

MICHI: Pa, možda želiš probati negdje drugdje? Možda bi prenosila robu u trbuščiću?

Tišina. Zazvoni Michijev telefon.

MICHI: Ne bi, ha? Nečasno, kako se ponašaš. (*Javi se na telefon.*) Romane, kume, reci...

Ode. Mila je na rubu suza. Potraži Erikovu potporu.

ERIK: Povrijedila si čovjeka.

Marko ga gleda, a netrpeljivost raste. Erik ih očito nastoji isprovocirati.

MILA: A što je tebi?

ERIK: Meni?

MILA: Da. Jesam ja tebi nešto napravila?

ERIK: Ne razumijem te.

MILA: Ponašaš se kao kreten.

ERIK: Baš ti hvala.

Tišina. Erikovo se lice smrklo. Mila ga gleda kao da čeka presudu.

MILA: Dobro, oprosti.

ERIK: Umoran sam.

Erik ustane, na šank stavi nešto novaca.

MARKO: Zadrži.

Erik se ogлуši, gurne novac Marku.

MARKO: Rekao sam da zadržiš.

MILA: Rekla sam ti da mi je žao.

MARKO: Koji ti je kurac žao? Stvarno se ponaša kao kreten. Prepotentni kreten, kao i obično.

MILA (*Marku*): Ti se ne miješaj.

ERIK: Evo, javio se naš moralist!
MARKO: Stvarno, što je s tobom? Ne vidiš da je uznemirena i da bi joj dobro došlo malo razumijevanja?
ERIK: Pa ti je toliko razumiješ, mislio sam, bolje da se ne predozira.
MARKO: Jebi se.
MILA: Dobro, dosta.
MARKO: Uzmi tu lovnu i idi.

Ulazi Gayle.

GAYLE: Oprostite, užasno kasnim. Metro... zastoj... nisam... što je bilo?
MARKO: Ništa. Erik baš odlazi.

Gayle pride Miloj za šankom. Zagleda ih jedno po jedno, nastojeći povezati konce situacije. Erik i Marko zure jedan u drugoga kao dvije zvijeri spremne na skok. Erik se okrene i polako krene van. Jedva suspreže poriv da se vrati i produbi sukob. I ne uspije odoljeti. Okrene se.

ERIK: Znaš, uvijek me fasciniralo kod vas Balkanaca...
MILA: Što?

ERIK: Ta težina koju si pridajete. Kako stalno nešto sudite. Kako se non-stop mrštiš na mene, kao da si bezgrešan, tatin sinčić.

MARKO: Molim?

MILA: Ej, Erik, nemoj...

ERIK: Vi o svima imate stav, vi ste uvijek iznad svih i uvijek u pravu. Sve što se dogodi vama je toliko jebeno važno kao da vlastoručno održavate ravnotežu na planeti. Šta? Skinula se u usranoj predstavi i šta onda? Bila je u više fetiš klubova nego ti možeš nabrojati-

MARKO: S tobom!

ERIK: Pa, sa mnom! I super se provodila. A sad joj je odjednom povrijeđena čast. Malo si licemjeran, zar ne? Pogotovo ti, koji si došao dovde uz pomoć tatinih veza, a sad radiš za ovog balkanskog krimosa i primaš obilne napojnice od polovice istočnoevropske mafije.

MILA: Nisu oni kriminalci.

ERIK: Nego što su?

Mila se zamisli.

MILA: Dobro, okej, jesu. Ali ti ne shvaćaš kako stoje stvari tamo odakle mi dolazimo. Nije to tako jednostavno.

ERIK: Ili krše zakon ili ne. Koje?

MILA: Pa, dobro, onda krše, ali...

ERIK: Ali na to možemo zažmiriti. Širite se po svijetu s tim svoj smiješnim kultom časti i reputacije, a ja sam prepotentan!

MARKO: Gle, stari, ti tvoji nerazriješeni problemi oko Balkana i tako dalje, mi to svi razumijemo...

ERIK: O, nije pametno da mi se obraćaš pokroviteljski.

MARKO: Ja samo pazim na nju.

ERIK: Pazi ti da ti slina ne počne curiti.

MILA: Pijan si i odvratan. Što je s tobom?

ERIK (*Marku*): Pa, je l' ti znaš zašto ona živi s tobom?

MILA: Ma, Erik...

ERIK: Zato što je tako sama sebi sva prkosna i kontrolverzna. (*Gayle*.) Bože, jadna, koji si ti autsajder.

MILA: Ma, daj šuti!

ERIK (*Miloj*): Pa sam mislio, bilo bi dobro da znaš da doista i "živiš na rubu"...

Marko i Mila zure u Erika – nemaju pojma na što cilja.

ERIK: Noćne smjene, kažem vam, nevjerovatne stvari se iskopaju kad si daš truda i čeprkaš na pravim mjestima.

MILA: Ma o čemu ti to pričaš?

ERIK: O globalnoj komunikaciji. O tome kako je stvarno teško ostati anonimn, pogotovo ako hoćeš nešto sakriti.

Markovo lice mijenja izraz, kao da nešto sluti.

MARKO: Erik, stvarno, šuti.

MILA: Ma, o čemu...

ERIK: Znaš, njegov tatica, velika faca u komunizmu. Tužna priča s tom ekipom... Vremena se mijenjaju, bude rat, dođe demokracija. Jedan tren na vrhu svijeta, drugi već zaboravljene stare olupine.

Markovo ukočeno lice odaje da zna što slijedi i da nema izlaza.

ERIK: Baš tragično. Mitovi se razbiju i ostave za sobom žive leševe.

MILA: Dobro, to sve znamo, ne razumijem...

ERIK: Vidiš, ne znamo. Mi to ne znamo. Mi to vjerujemo jer nam je on to rekao. Ono što nam nije rekao jest da postoji i druga opcija. Kad se vremena mijenjaju, i ti se mijenjaš s njima. Kad dođe rat, ti se javiš dobrovoljno.

PREMIJERE
MEĐUNARODNA
SCENA
ONI KOJI
DOLAZE...
AKTUALNOSTI
DRUGA
STRANA
VOX
HISTRIONIS
IZ POVIJESTI
TEORIJA
NOVE KNJIGE
DRAME

MILA: Tko? Ne razumijem...

ERIK: I radiš sve što se mora. Kad rat prođe, ako si pametan, ne sjediš u pidžami i ne čekaš da te kresne PTSP. Ma, ne. Potegneš veze, prigriliš tranziciju, uvališ se u privatizaciju, povuci-potegni i evo te na čelu osiguravajućeg društva. I zarađuješ kao nikad u životu osiguravajući velikim dijelom svoju ratnu ekipu, redom velike biznismene. Pa nosiš Armanijeva odijela, voziš audije i ne pričaš baš ni o silovanjima ni o klanjima, jer to bi stvarno bilo neukusno. I imaš sina koji zna pripremati koktele. Jasno, zato što si vlasnik jednog koktel bara na plaži!

Mila pogleda Marka, puna nade. I Gayle također. Marko šuti. Erik odjednom djeluje izmoždeno, nije mu u stvari jasno zašto je to napravio, da izbací negativnu energiju, ali nije mu nimalo laknulo. Ulazi Michi, atmosfera je napeta kao struna.

MILA: Marko?...

MICHI: Tko je umro?

MARKO (*Miloj*): To nema veze sa mnom. To je moj otac. Manje-više. Zato sam i otišao, nisam... ne mogu...

Slegne ramenima, poraženo.

MICHI: Ah, istina. Tko bi rekao?

GAYLE: Marko...

ERIK: Mislio sam samo... da bi trebala znati.

Marko zausti pa zastane kao da pokušava spriječiti riječi da izađu.

MARKO: Baš kao što bi trebala znati za Tjašu.

Gayle se uspaniči.

GAYLE: Marko, nemoj.

Erik pogleda Marka prestravljeno.

ERIK: Što?

MARKO: Mislim, kad si tako osjetljiv na licemjerje.

MILA: Tko je Tjaša?

Marko pogleda Gayle koja zuri u njega u nevjerici. U Markovu je izrazu puno kajanja, ali sad više nema natrag.

MARKO (*pokazujući na Milu*): Hoćeš joj ti reći?

Tišina. Krajnja napetost. Erik spuzne na prvi slobodan stolac ili na pod. Nema više snage.

MILA: Reći mi što?

Tišina.

MILA: Tko je Tjaša?

Mrak.

10.

Kadrovi.

Ulica. Vjetar. Žuta svjetla. Gayle presretne Erika.

GAYLE: Nisam mu smjela reći. Žao mi je.

ERIK: Nema veze. Nisi mi se zaklela na lojalnost.

GAYLE: Ja nisam takva.

Erik odmahne rukom, nema veze. Kao da će otići.

GAYLE: Ne možeš je ostaviti.

ERIK: Ne mogu joj pomoći.

Tišina.

GAYLE: Trebala sam znati da ćeš se tako ponijeti.

Ona zaplače. Eriku je sad već pun kufer svega.

GAYLE: I trebala sam znati da će on to iskoristiti ako treba Miloju.

ERIK: Srbima se ne smije vjerovati, kaže Mila. Iako mislim da se to nije odnosilo na njega.

GAYLE: Ni Norvežanima.

ERIK: Mila bi se sigurno složila s tobom. (*Stanka.*) Gle, on je samo slab.

GAYLE: I to je nekakav izgovor?

ERIK: Pa, nije. S druge strane, da ljudi nisu slabi, ne bi bilo ni upola toliko zabave na svijetu.

MICHI: Znači, zasrao si.

MARKO: Nisam htio.

MICHI: Put u pakao popločen je dobrim namjerama. Žene uvijek donose nevolju. Bolje bi ti bilo da uđeš u biznis s Michijem. Nabavio sam pola kapitala.

MARKO: Ona mi nikad neće oprostiti.

MICHI: Koja?

ERIK: Gle, ja stvarno nisam neka partija. Bit će joj bolje bez mene.

GAYLE: Koja si ti kukavica.

Gayle nestaje u mraku.

TJAŠA: Moj djed mi jednom pričao priču kad sam ja bila mala. Priča o Kralju Ptica. Kralj Ptica živio u našoj zemlji puno vjekova prije. Ljude su puno radili, ali zemlja bila siromašna, a ljude su bili slabi. Kad padne noć, ljudi dođu u svoj dom i plaču. Kralj Ptica je bio tužan. Htio je pomoći ljudima. Pozove on Janeša koji je bio najpametniji od ljudi i kaže njemu: Ja mogu pomoći vama. Mogu podijeliti vaši život na dva dijela. Na život od tijela i život od srca. Ako tijelo i srce imaju različiti život, onda tijelo može puno raditi, a ne osjeća tugu i jad. Janeš upita: A naša srca, što bude s njima? Srca, veli Kralj Ptica, srca dajemo nekom nama dragome da nam ga čuva. Čuva dok mi sijemo, žanjemo, sadimo, kopamo, beremo, oremo. Ali šta bude s onim tko još nema nikog dragog da mu čuva njegovo srce? Kralj Ptica veli, oni srce daju meni, ja čuvam dok ne nađu nekog sebi dragog. I tako bude. Ljudi radili puno više dobro, a njihova srca bila na čuvanju. I zemlja bude sve više bogata i sve više hrane dode na stol. I svi budu sretni.

U Michijevu zatvorenom baru upali se slabo svjetlo. Marta mete pod. Uđe Erik, noseći kofer.

MARTA: Nema niko. Niko nema u ovaj sat.

ERIK: Ah, pa da.

MARTA: Ti to ne znaš?

ERIK: Ma, mislio sam možda... Bože, koja je ovo zapravo rupa.

MARTA: Ne znaš ti rupa.

ERIK: Znam. Znam, i te kako.

MARTA: A, da. Ti si oni što umre u Bosni.

ERIK: Vi znate za to?

MARTA: Mislim, svaki zna za to.

ERIK: Da. Pretpostavljam da je to dobra priča.

MARTA: Meni muž umre u Bosni. (*Stanka.*) Ali on ostane mrtav.

ERIK: Žao mi je.

MARTA: Nema zašto. Moj muž bio smeće. Opet... puno veći smeće još živi.

ERIK: Istina.

MARTA: A ti – bježiš?

ERIK: Treba mi... da se maknem.

MARTA: Bojiš si?

ERIK: Ne bojim se. Ne može mi se dogoditi ništa što se već nije dogodilo.

MARTA: Mislim, bojiš si da ostaneš. Bježiš, to uvijek nekome nanese bol.

ERIK: Ne želim nikoga povrijediti. Ponekad ljudi čine neke stvari, ružne stvari, zato što... zbog raznih razloga protiv kojih se ne može.

MARTA: Ljudi činu ružne stvari zato jer mogu.

Stanka.

ERIK: Moram ići. Recite Michiju da ga pozdravljam i da se vidimo kroz neko vrijeme.

MARTA: Ti si čuvaj. Nisi mačka s devet životi.

Glazba. Zvuk kiše.

11.

U restoranu za malim četvrtastim stolom s elegantnom uskom vazom i jednim bijelim cvijetom sjede Mila i Tjaša. Tjaša, kao i obično, mirna. Mila jedva skriva nervozu.

MILA: U stvari, mi se nikad nismo službeno upoznale.

Mila pruži ruku. Tjaša prihvati. Nespretno, nelagodno rukovanje preko stola.

MILA: Mila.

TJAŠA: Tjaša.

Tišina. Mila proučava Tjašu kao da traži neke vidljive znakove različitosti, nešto što Tjašu razlikuje od svih žena na svijetu. Neugodno je svjesna svoga i njezinog tijela i prostora između njih. Tjaša djeluje potpuno opušteno. Ne zato što bi se u ovom prostoru osjećala opušteno, ona ovamo, u krajnjoj liniji, uopće ne pripada. Jednostavno, za nju je to samo postaja na putu, pa čega bi se onda bojala?

MILA: Lako si našla ovo mjesto?

TJAŠA: Gayle mi je dala plan grada. Hodala sam i našla.

MILA: Hodala si?

TJAŠA: Da.

MILA: Svaka čast.

PREMIJERE

MEĐUNARODNA
SCENA

ONI KOJI
DOLAZE...

AKTUALNOSTI

DRUGA
STRANA

VOX
HISTRIONIS

IZ POVIJESTI

TEORIJA

NOVE KNJIGE

DRAME

TJAŠA: Zašto?

MILA: Nitko ne hoda u Londonu.

TJAŠA: Zašto ne?

MILA: Nitko nema vremena za to.

TJAŠA: Ja imam puno.

MILA: Da. Imaš. (*Stanka.*) Ali noću ne bi trebala hodati.
Opasno je. Pljačke, silovanja...

Zastane. Shvati kome govori. Zašuti.

MILA: Kako je Gayle?

TJAŠA: Tužna.

MILA: Žao mi je.

TJAŠA: Kaže da je glupa i ljuti se. Ljuta na sebe.

MILA: Marko ju je pokušao nazvati.

Tišina. Besmisleno. Nisu zato ovdje.

MILA: Um... hoćeš da naručimo?

TJAŠA: Nisam gladna.

Nema ni novaca i ne zna baš s restoranima. A i baš je briga za to.

MILA: Da, u pravu si. Onda samo piće.

TJAŠA: Da.

MILA: Ma i bolje. Na ove stolove nikad pošteno ne stanu tanjuri. Ne mogu shvatiti zašto im je toliki problem u ovom gradu staviti normalne stolove u restorane. Super ogromne cijene, to može, ali pristojnu veličinu stolova, to ne. Bila sam u sto restorana i ostavila brdo para i nikad, nikad nisam sjedila na miru da mi netko sa susjednog stola ne dahće za vrat.

Mila zastane. Tjaša ne odgovara. Mila duboko uzdahne.

MILA: Otišao je, znaš?

TJAŠA: Znam.

MILA: I... gle, lijepo od tebe da si došla. Mislim, znam da nisi morala. Mislim, uvijek sam mislila da nije problem u drugoj ženi, problem je u muškarcu, zar ne? Ali što kad muškarac nestane? A onda, znaš, nisam uopće sigurna ni koja je od nas dvije druga. Mislim, može zapravo biti da sam ja ta koja je ušla na tvoj teritorij.

Tjaša je pozorno sluša, ali sve to kao da je jako daleko od nje. Kao da nema veze s njezinom logikom i njezinim svijetom.

MILA: Izluduje me kako... kao da ništa od uobičajenih objašnjenja ovdje ne vrijedi... jer si ti tako... i on je tako...

Zastane. Pokuša naći bolju formulaciju. Odustane.

MILA: Je l' ti se javio?

TJAŠA: Nije.

MILA: Ali si... kako si... Zašto si ti tu?

TJAŠA: Molim?

MILA: Ne, ja tebe molim. Molim te da mi objasniš. Ne razumijem. Sve je bilo u redu prije nego si ti došla. Dobro, ne mogu baš reći da su stvari s Erikom ikad sasvim u redu, ali sve je išlo u nekom smjeru i onda si se pojavila ti i sve je odjednom otišlo k vragu!

TJAŠA: Žao mi je.

MILA: Mrzim prošlost. Mrzim je, mrzim. Nikad ništa dobro od nje. Samo ružne uspomene i demoni.

Stanka.

TJAŠA: Ja mislim da ja ne znam što ti želiš znati.

MILA: Želim znati kako je to bilo među vama. Ti si bila s njim kad je stradao? Zato je tako vezan za tebe? Ili? I želiš li ga ti zbog papira...

TJAŠA: Imam papire.

MILA: Što?

TJAŠA: Imam papire. Papiri su u redu. Došli. Mogu ostati.

MILA: Možeš ostati u Engleskoj?!

TJAŠA: Da.

MILA: Tako brzo? Pa tek je kojih šest mjeseci od...

Tjaša slegne ramenima. Mila je izbezumljena.

TJAŠA: Ja ne znam gdje je on. Ja ne znam što se je dogodilo njemu. Mislim ovaj grad nije jako dobar za ljude. On me ne može gledati u oči. Ja sam mislila da je to možda zato da je napravio nešto što ga je sram. A za mene nije važno šta god je on napravio. Ali onda vidim, niko ne gleda u oči nikoga. Svi su napravili nešto što ih je sram? Ne želim ja njega zbog papira. To je obrnuto. Želim papiri da budem s njim.

MILA: Ali ostavio te je. Dvaput. Ostavio je mene. A i dosad me milijun puta ostavljao u nedoumicama. Ponekad sam mislila da se možda upetljao u neke mutne stvari pa da zato nestaje. To bi bilo lakše. Lakše bi se bilo nositi s tim nego s ovim "Erikovim bezdanom".

TJAŠA: Nije za njega lako. Nije on takav zato što voli.

MILA: Ne, zar ne vidiš? On nas povrijedi, a mi ga pravdamo. Mi žalimo njega zbog njegove boli! Znaš, kad ne razumiješ što se zbiva u nečijoj glavi, moguće da to nije zato što je misteriozno i kompleksno i metafizično. Moguće je da je to zato što je naprosto sranje. Obično mutno preseravanje.

TJAŠA: Mislim da za tebe je jako teško. Kad ti tako trebaš jednostavne objašnjenja, onda je za tebe teško da budeš na miru. Da ja sam tražila jednostavni razlozi zašto ljudi radili meni to što jesu, ja postanem luda. Ja mislim nije dobro čekati riječi od drugih ljudi. Nadeš svoje. Tu.

PREMIJERE *Stavi ruke na trbuh.*

MEĐUNARODNA
SCENA

ONI KOJI
DOLAZE... *Michi sjedi u poluzamračenom baru sam. Puši. Na uhu drži slušalicu i šuti. Potom je spusti. Duboko povuče dim cigarete.*

AKTUALNOSTI

DRUGA
STRANA

MICHI: E, jebi ga. Jebem ti tu... (*pokaže na Adamovu jabučicu*) gvalju. Da. Kao gvalja neka. Čitav život se nadjebam s njom. Grebe i grebe i žulja. Pa sam mislio, kao odem, kad napravim posao, kad se snadem, kad krene, kad uspijem, kad ovo, kad ono, kad kurac, kad palac, onda će jednom nestati. Ali šta god napravim, ne mogu je progutati, ne mogu je ispljunuti, dođe mi evo da uzmem tu britvu i da je isječem. Ali u stvari, ni to ne ide. Jer, znaš šta je? Ta gvalja, to je život. Pička mu materina, stalno žulja. Ne da se to ispljunuti. Kad mi stave dukate na oči, onda će prestati da grebe i da žulja. 56 godina, Michi, i tek sad shvaćaš.

Tjaša i Mila stoje na ulici pored rijeke. Žuta svjetla. Vjetar.

TJAŠA: Volim rijeku. Izgleda kao da ima puno moći, ali joj je svejedno.

MILA: Hodat ću malo s tobom, ako nemaš ništa protiv.

TJAŠA: Dobro.

MILA: U Zagrebu sam uvijek hodala. A sad samo trčim non-stop.

TJAŠA: Ja nisam smjela hodati puno godina.

Stanka.

MILA: Toliko sam iscrpljena od pokušavanja da ga osvojim do kraja. Onda se pitam, zašto ja to u stvari radim? Uvijek je prelazio ulicu sam, nikad se nije osvrnuo da vidi gdje sam ja. Kao da nikad zapravo nije bio sa mnom.

TJAŠA: Ja mislim da te on voli na jedan način. Ne bi on otišao da nije tako.

Mila razmisli o tome. Osmijehne se. A mogla bi baš i zaplakati.

MILA: Mislim da to nije ljubav na moj način.

TJAŠA: Razumijem.

Stanka.

MILA: Moram na posao. (*Stanka.*) Ti ćeš ga čekati?

TJAŠA: Da.

Razmijene prisne osmijehe. Mila krene.

TJAŠA: Došao veliki požar i spalio drveće. I u krošnji drveća, dvorac Kralja Ptica. Da spasi život, Kralj i njegove ptice moraju odletjeti. I ponesu sa sobom sva srca što je čuvao. Ali požar spali i njihove oči i oni budu slijepi. I nikad više ne znaju naći put natrag. I tako puno ljudi ostanu bez svojih srca.

Stanka.

TJAŠA: Moje srce ja sam dala njemu. Zato sam tako mogla sve izdržati jer sam živjela s tijelom, a srce je on čuvao. A sad mi treba natrag.

Pauza

TJAŠA: Tako je to jednostavno. Nema tu ništa, jedan način, drugi način. To je tako.

MILA: Nadam se da on to zna.

TJAŠA: Zna.

12.

Hostel. Bar. Zračna luka.

Gayle slaže neke papire. Marko ulazi. Tjašina karta visi na zidu kraj Gaylina radnog stola.

MARKO: Nisam zvao. Mislio sam...

GAYLE: Mislila sam da ćeš se možda javiti.

MARKO: Otišao sam u Brixton. Do tvoje zgrade...

GAYLE: Preselila sam se. Bliže poslu.

MARKO: Ovom poslu?

GAYLE: Da. Ovo je moj posao. (*Stanka.*) Udi. Sjedni.

Marko to učini.

GAYLE: Kava?

Mila ulazi u zračnu luku, noseći ručnu prtljagu. Sjeda na stolac u čekaonici.

MARKO: Da, molim.

Michi ulazi u svoj bar. Razgovara na telefon.

MICHI: Da. Ne. Već dvaput sam morao otpustiti ljude koje si mi poslao. Jednom vratar, bolja bi bila zlatna ribica na vratima. Drugi put barmen, krao svaki put kad svrnem pogled s njega. Ne. Baš me briga što ti misliš. Misli ti je drek znati.

GAYLE: Naravno, nikad ne odbiješ piće... ili hranu.

MARKO: Mi iz zemalja u razvoju... Uvijek se natovarimo. Kao deve. Nikad ne znaš kad će ponestati.

GAYLE: Drago mi je da još uvijek imaš smisla za humor.

Stanka.

GAYLE: Da. Kako je Mila podnijela vijesti?

MARKO: Znaš onaj dom u kojem je radila? Dva tipa su ušla kroz prozor noću. Opljačkali neke bakice. Mila ih je zatekla. Jedan ju je ubo nožem.

GAYLE: Bože!

Zračna luka. Mila sjedi, kraj nje je njezina ručna prtljaga. Marko dolazi noseći dvije šalice kave. Mila izvadi bočicu tableta iz torbice i popije jednu s kavom.

MARKO: Što ne bi popričala s nekim? Profesionalno, hoću da kažem.

MILA: Ja sam dijete komunizma. Ne vjerujem u plaćene savjete. A nemam ni prebite pare.

MARKO: Ima ona grupna terapija za žrtve. To je džabe.

MILA: Da, i mora da su fenomenalni.

Marko se nasmije.

Stanka.

MARKO: A da odeš kući samo na neko vreme? Ha? Oporaviš se pa se vratiš.

MILA: Marko, imam 30 godina. Imam probodenu slezenu. Ne mogu plesati. Izgubila sam posao, a u starački dom se ne vraćam ni da me sto psihijatar bodri. Čovječe, ti klinici nisu dorasli kurtonu, a kamoli nožu.

MARKO: Ali hej, plesačica probodene slezene – alternativni festivali bi se potukli za tebe.

MILA (*osmjehne se*): U Hrvatskoj se bar mogu pretvarati da sam se vratila s golemim životnim iskustvom. Držat ću *workshopove*. Tragična heroina. Pisat će o meni u Cosmu. (*Stanka.*) Reciklirat ću neke bivše dečke.

MARKO: Hej, tako je samo ovaj momenat. To je samo faza. Jer sve...

MILA: Znaš šta, fali mi dom. Stvarno mi fali. Ovaj grad nije ničiji dom. Pa nikome nije stalo do njega.

Marko se okreće prema Gayle.

GAYLE: Ima pravo.

MARKO: Osjeća se krivom.

GAYLE: Ne bi trebala. Ako bi se itko trebao osjećati krivim, onda sam to ja.

MARKO: To nije istina.

GAYLE: Je, je. Trebala sam paziti. Trebala sam znati kako će sve grozno završiti.

MARKO: Našla bi ga.

GAYLE: Ali ja se tada ne bi osjećala odgovornom. (*Stanka.*) I znaš šta još: mislila sam kako je strašno intrigantan, njihov slučaj. Ta prokleta karta. Imala sam čitavu izložbu u glavi, inspiriranu njom. Trebala se zvati – Put svile.

Marko šuti.

MILA: I bio si u pravu. Anonimnost i nije neka špica. Biti mrlja u gomili vrlo lako izgubi svoje čari.

GAYLE (*Marku*): Zgrožen si, je l' da?

MARKO: Ne, ja...

GAYLE: Bez brige. I ja sam.

MARKO: Ja nisam. Ako možeš napraviti umjetničko djelo iz nečije patnje, to je...

GAYLE: Sada radim ovdje puno radno vrijeme.

Stanka. Marko je zaprepašten.

GAYLE: Što je u stvari prilično smiješno...

MARKO: Gayle...

GAYLE: Mislim, s obzirom na moj sve samo ne pozitivan stav. Ali je stvarno.

MILA: Ganjamo taj neki genijalan život koji će jednog dana početi, a u međuvremenu ko da je neko stisnuo pauzu na stvarnom životu. Zlo mi je od toga.

MICHI: Ne, neću više čekati. Ne trebam pjevačicu. Imam pjevačicu. Ne, ne kao Milu, šta misliš... da pjevačice kao Mila rastu na drvetu? Ona ima škole. (Stanka.) Ne, ima već dugo da je otišla.

Pojave se Erik i Tjaša. Tjaša djeluje nekako čvršće. Pogledaju se. Samo tako stoje gledajući jedno u drugo. Tjaša sjedne kraj Mile, ali ona je negdje drugdje. Možda u nekoj drugoj zračnoj luci. Sjede, čekaju.

MARKO: A da idem ja s tobom?

MILA: Si normalan? Odem na zapad i nemrem se vratiti ni s čim boljim nego sa Srbinom?

MARKO: Pa, dobro, išla si sistemom eliminacije.

Mila mu se nasmiješi. Marko prekine teški trenutak.

MARKO: Nemaš predstavu koliko ću ti nedostajati. Vratit ćeš se pre nego izbacim sve roze stvari iz stana.

Duga stanka.

GAYLE: Svi bi morali tražiti vizu da dođu ovamo. Mislim, ne ovi jadnici koji bježe i spašavaju glavu, nego svi koji dolaze ovamo s velikim snovima. Ne znam, tri godine? To je pošteno.

MICHI: Zapravo me stvarno više nije briga. Ne bavim se ja ovdje dobrotvornim radom. Ne treba mi još jedan prokleti lijeni zemljak. Daj mi nekog Filipinca ili tako nešto, nekog s jebenim radnim navikama.

GAYLE: Tko ne uspije u tom roku, nek odjebe odavde. Daj malo prostora, da uđe malo zraka. Ovaj grad će jednog dana potonuti od svih tih neostvarenih snova koji se drže zubima.

MARKO: Gayle...

GAYLE (*podigne glas*): Ako se nije dogodilo u deset godina, neće se ni dogoditi! Trgnite se, ljudi! Kunem se, ako ikad više budem morala razgovarati s još jednim 50-godišnjim sijedim glumcem koji još uvijek svakodnevno ide na audicije... Ili, ako ikad više budem morala razgovarati o feminizmu s ludom, starom... hipijevkom... performance umjetnicom... odjevenom u krpe... (*Zaustavi se.*) Naravno, za tebe to ne vrijedi jer tebi je uspjelo. Vidjela sam tvoje ime u vodiču kroz grad.

MARKO: Ma da, ali, znaš da to nije... (*Odustane.*) Žao mi je.

MILA: Nisi ti kriv. Znam.

MARKO (*Gayle*): Nisam htio... jednostavno je tako ispa-

GAYLE: Uvijek tako ispadne. Za mene.

MARKO: Stvarno mi je žao.

GAYLE: Znam.

Miloj zazvoni mobitel.

MILA: O, to mora da mi Kraljica želi sretan put. Halo? Da? Ja sam. (*Stanka.*) Da.

Mila spusti slušalicu i zabulji se u prazno.

MILA: Erik.

MARKO: Stvarno? Gdje je?

MILA: Mrtav je.

Tjaša ustane i prilazi Michiju. Sjedne kraj njega za šank.

Marta ulazi i mete pod preko pozornice.

Svi je promatraju. Čini se kao da po prvi put zapravo primjećuju njezinu prisutnost.

TJAŠA: Trebao bi je više platiti.

MICHI: Plaćam je dovoljno.

TJAŠA: Ona je stara žena.

Marta dođe do mjesta gdje Mila sjedi. Upali TV. CNN. U karakterističnom CNN stilu, izvještaj o Erikovoj pogibiji. Kadrovi uličnih borbi u Bagdadu, nakon čega slijedi fotografija Erikova lica. TV radi bez tona. Svi se okrenu pogledati izvještaj. Svi osim Tjaše.

TJAŠA: Trebam 2000 eura.

Marta dođe do mjesta gdje Erik sjedi.

MARTA: Imaš cigaretu?

Erik joj ponudi kutiju. Marta pripali cigaretu. Pokaže na mjesto pored njega. On kimne. Ona sjedne do njega. Ispusti dim.

MICHI: Zašto?

TJAŠA: Za troškove.

MARKO: Ostavila je svoju kartu?

GAYLE: Da.

MARKO: Tko bi rekao. Što ćeš s njom?

GAYLE: Čuvati je kao podsjetnik. Na to kako sam zaje-bala. I... kako sam bila angažirana. Što je bio dobar osjećaj. Potpuno mi je promijenio stav prema... (*Osvrne se oko sebe.*)... Svemu ovome.

MICHI: Kad ti treba?

TJAŠA: Sutra.

PREMIJERE

MEDUNARODNA
SCENA

ONI KOJI
DOLAZE...

AKTUALNOSTI

DRUGA
STRANA

VOX
HISTRIONIS

IZ POVIJESTI

TEORIJA

NOVE KNJIGE

DRAME

MICHI: Sutra?

TJAŠA: Da. Idem sutra.

MICHI: Mislio sam da ideš tek drugi mjesec.

TJAŠA: Promjena plana.

MICHI: Kakva promjena?

TJAŠA: Sad sam govorila s Romanom. On misli prije je bolje. Treba još cura.

MICHI: Čemu žurba?

TJAŠA: Clarence ima novi klub otvara. Samo za članove. Ali za njih neograničena ponuda.

MICHI: Opet je sranje na Kosovu. Bolje da se ne miješamo u to.

TJAŠA: Posao se radi kad je sranje.

Marko prijeđe rukom preko mape.

MARKO: Erik mi je pričao svoje priče iz Bosne. Stvarno je znao pričati, znaš? Neke sam poslije iskoristio, neke od najgorih. Kao materijal. To mi je i zaradilo nastup.

GAYLE: Čestitam.

ERIK (*Marti*): Jabuka je iz Californije. Netko ju je ubrao, tkozna prije koliko vremena. Pa je stavio u kutiju i na kamion. Onda su je odvezli na aerodrom i poslali u Bagdad. Dug put, nema što. Onda su istovarili, otpakirali i servirali nama. Savršenstvo, mislio sam. Kao jabuka u Snjeguljici. Savršeno crvena i sjajna. Stavio sam je na noćni ormarić, jedinu lijepu stvar u blizini. Jedinu stvar koja ima neki smisao.

MARKO (*Gayle*): Idem u Norvešku. Na sprovod.

MICHI (*Tjaši*): Stavljaj glavu u torbu.

GAYLE (*Marku*): Izraziti sućut. Zanimljivo kako ljudi uvijek čekaju sprovod da to naprave.

TJAŠA (*Michiju*): Ne brini ti za mene.

MARKO (*Gayle*): To je faza. Znaš da tako živimo ovdje, u fazama...

GAYLE: Misliš tako i za Milu – to je samo faza kad te netko ubo nožem. Ili Erik – to je samo faza kad te netko ubije. Opet.

MARKO: Ne, to su tragedije. Ali ovo, pa pogledaj na graf...

GAYLE: Graf je samo trik da se ovi siroti ljudi ovdje ne ubiju dok su pod našom skrbi.

MARKO: Pođi sa mnom u Norvešku.

GAYLE: Molim?

MARKO: Znam da mi zamjeraš. Ali ipak... pođi.

MICHI: Brinem, brinem. Kako ne bih. I za tebe i za sebe. To nije hrabrost što ti radiš, to je ludost.

TJAŠA: Nije ni jedno ni drugo.

MICHI: To nije posao za lijepu mladu ženu.

TJAŠA: Pranje čaša i starih ljudi guzica isto nije pa rade.

MICHI: U redu. Samo sam ti htio dati kompliment.

TJAŠA: Michi, mi imamo dogovor. Koliko puta ti kažem, nećeš ući u moju glavu.

Michi izvadi svežanj novčanica.

MICHI: U redu, u redu. Kad se vraćaš?

TJAŠA: Ne znam. Dva tjedne. Zovem te telefonom. Bit će, mislim, dvije cure.

GAYLE: Misliš da će te od toga proći griznja savjesti?

MARKO: Moglo bi se reći da je to bio "hommage", a ne krađa.

GAYLE: Moglo bi se.

MARKO: Mislim, i ti bi mogla tako... sa svojom griznjom savjesti.

Gayle kimne, ali zapravo ne bi mogla.

GAYLE: Radije ne letim ako baš ne moram.

MARKO: Ma daj!

GAYLE: Ne, ne "ma daj"! Ne možeš na sve uvijek odmahnuti rukom. Ili ti možeš. A ja ne mogu. Da bar mogu. To je baš šarmantno. Ali i nesmotreno. To nisam ja.

Stanka.

MARKO: Čekaj. Zato si se doselila bliže poslu? Da ne moraš na metro? Zbog straha?

Gayle šuti.

MICHI (*Tjaši*): Ja te samo želim razumjeti. Znam ja o tebi, Tjaša.

Tjaša ga živčano pogleda.

MICHI: Velik je ovo grad. Geografski. Ali u stvari, ljudi ga svedu na veličinu koja im odgovara. I onda nije veći nego obično selo.

TJAŠA: Šta hoćeš znati, Michi?

MICHI: Čemu sve ovo? Zašto ne odeš kući?

TJAŠA: Zašto ti ne ideš kući?

MICHI: To nije isto. Više se i ne sjećam kuće. Godinama daleko.

TJAŠA: Također.

MICHI: Aaa, to nije fer odgovor.

TJAŠA: Ti hoćeš fer odgovor? Ti si čudan čovjek, Michi. Uostalom, zar nije diskrecija jako važna kod Michija.

MICHI: Dobro. Poštujem tvoju privatnost. Recimo da smo dva siročića. Ti i ja.

Tjaša kimne.

Mila ustane, pride Marku, zagrlj ga.

MILA (*Marku*): Najbolje da ti ostaneš ovdje, proslaviš se...

MICHI (*zamišljeno*): A nekad sam se nadao da će kod Michija biti veliko mjesto. Pupak naše lutajuće duše.

MILA (*Marku*): I onda dođeš po mene, okej?

MICHI: A gle sad. Javna kuća.

TJAŠA: Zaručuješ više nego ikad, da? Mušterije su sad i Britanci, da? Čemu se buniš? Biznis cvjeta.

Marko (*Gayle*): Znači, nećeš nikamo letjeti ni ići podzemnom, nećeš se baviti umjetnošću, nećeš poći sa mnom... Šta ćeš ?

GAYLE: Pomagati drugima da dođu ovamo i ostanu. Plemenito, ne?

MICHI: Ne dopuštam da ih se tuče.

TJAŠA: Nitko ih ne tuče.

MICHI: Elena je imala masnice.

TJAŠA: To je slučajno. Taj čovjek više ne radi s nama. Nitko ih neće tući.

GAYLE: Zapravo i jest plemenito. Sad kad sam to počela raditi ozbiljno. Sad ima više smisla nego... Ima smisla.

Marko krene.

GAYLE: Marko... ne zamjeram ti. Samo te ne razumijem.

MARKO: Pa mi okrećeš leđa.

GAYLE: Netko je umro jer igramo igre. Uvijek igramo te glupe igre.

MARKO: Nije zbog toga umro.

GAYLE: Glavno da vjeruješ u to.

MARKO: Zbogom, Gayle.

GAYLE: Zbogom.

Gayle nestane u mraku.

MICHI: Znaš kako možemo nadrapati ako se sazna?

TJAŠA: Ti samo radiš svoje, vodiš klub. Nije jako razlika

nego uvijek. Roman radi svoje – kontakte. A ja radim svoje – terenski posao. Svi rade svoj dio, svi sretni. Dogovor?

MICHI (*reznirano*): Dogovor. Svi sretni.

TJAŠA: Vjeruj mi. Neće se saznati. Nikad se ne sazna.

Mila je na odlasku. Nosi ručnu prtljagu. Ona i Marko se zagrlje.

MILA: Dodeš po mene pa počnemo ispočetka. Ma bit ćemo mi okej. Ha?

MARKO: Hoćemo.

Mila ode. Marko nestaje u mraku.

ERIK: I stoji tu već tri tjedna. Ista kao prvi dan. Ovdje je vruće, prašnjavo, ljepljivo, kao da će sve jednog dana istrunuti, bez obzira na neposrednu opasnost. I svakog dana, netko se ne vrati. Ali jabuka je i dalje savršeno glatka i crvena. Eto, to se nikad prije nije dogodilo. To, a i nikad prije nisam bio u Bagdadu.

Erik ode do mjesta gdje visi Tjašina mapa u Gaylinu uredu. Zasjenči Bagdad na mapi. Baci pogled na Martu. Ona mu mahne njegovom kutijom cigareta. On se vrati, sjedne do nje.

ERIK: Ma, zadrži je. Stvarno, zadrži.

MARTA: Zašto? Pokušas da prestaneš?

Erik se nasmije.

MARTA: Loše za zdravlje?

Oboje se glasno smiju.

ERIK: Znaš, cigarete te mogu ubiti.

Umiru od smijeha.

ERIK: Majke mi. Piše na kutiji. Pušenje ubija.

Smijeh postaje histeričan.

MARTA: Na svaki jezik na svijetu. Svi se slažu.

Prestanu se smijati. Brišu suze. Duboko dišu. Erik poljubi Martu u čelo, ustane i polako izađe. Marta iz haljine izvadi usnu harmoniku i počne svirati. Svjetlo nestaje, glazba se i dalje čuje.

Epilog

Južna obala Temze. Marta sjedi u pozadini, svira usnu harmoniku. Pred njom natpis "Plati pa slušaj". Vedro je

PREMIJERE
MEĐUNARODNA
SCENA
ONI KOJI
DOLAZE...
AKTUALNOSTI
DRUGA
STRANA
VOX
HISTRIONIS
IZ POVIJESTI
TEORIJA
NOVE KNJIGE
DRAME

i svijetlo – sunčan dan u ranu jesen. Marko i Mila sjede na klupi, piju kavu iz velikih papirnatih čaša.

MILA: Baš volim Temzu. Moćna je. Znaš, kad sjedim ovdje, s tim pogledom, svi ti ljudi, ovi crveni busovi koji prelaze preko mosta, s tom muzikom, osjećam se kao da sam u filmu. Kao da me prati kamera dok tu sjedim, pijuckam kavu i razmišljam hoću li prihvatiti da igram Cressidu ili Cosette.

MARKO: Cosette?

MILA: Da. Ma, to je priča za neki kišan dan.

MARKO: A kiše niotkuda. I koja je priča s maglom? Otkad sam tu, nisam je video.

MILA: Ma ne, magla je mit. Ali samo čekaj da prođe listopad. Pjesmi i šali nikad kraja. Četiri, pet mjeseci stalne kiše praćene tučom i najiritantnijim vjetrom na svijetu. To ti bude kao jedna duga, vlažna, sluzava noć.

MARKO: Kao Gotham City.

MILA (*nasmije se*): Da. Kao Gotham City. Kakva ti je kava?

MARKO: Veoma... velika i... mlečna.

MILA: Da. Oni baš ne kuže kavu. Njima je poanta u... šta ja znam..., pjeni i čokoladnim mrvicama, općenito, bitno je da se neka akcija događa u šalici. Oni nisu baš... oralni.

MARKO: Ne razumem.

MILA: Npr, oni nemaju izraz za "dobar tek".

MARKO: Pa šta kažu?

MILA: "Bon appetite".

MARKO: Na francuskom?

MILA: Da, ali ni to ne kažu tak često, jer, mala je šansa da će baš biti dobar.

Marko se nasmije.

MARKO: Ali... dobro je? Tu?

MILA: Dobro je. Mislim, moraš se paziti... Stanja. Stanje, to ti je kao, mali od Depresije. Stanje se pojavi kad stvari baš ne idu dobro. I natjera te da slušaš Olivera i Dugme i Cigane i tak... Stanje prizove sve dobre stvari od doma, ali ti nekako zamagli sve što je bilo loše. Stanje je užasno podmuklo, tako da uvijek moraš biti na gotovs!

MARKO: Zapamtit ću, Stanje.

MILA: Da. Moj dečko misli da je to slavenska fora. Jer nama sve ima neku užasnu težinu.

MARKO: Nije naš, ha?

MILA: O, ne. Odlučila sam gravitirati Zapadu u svakom pogledu.

MARKO: Dakle, plus-minus, preporučila bi ovo mesto. Za život?

MILA: Ovdje se osjećam slobodno. Kad prođeš sve... zajebano, ovo je na posljertku život neslučenih mogućnosti.

MARKO: I nikad se ne izgubiš?

MILA: Uvijek se možeš izgubit. Kolike izgubljene ljude znam u Zagrebu... Osim toga, ponekad nije loše izgubiti se.

MARKO: Nisam to mislio.

MILA: Znam.

MARKO: Šta je lek za Stanje?

MILA: Uvijek se držiš plana.

MARKO: A plan je?

MILA: Vježbam, treniram i idem na audicije. Svakakve, ali mjuzikli bi bili poseban gušt. Rad, vjera, trijumf! To je plan.

MARKO: Aha. A ta Kazeta je u mjuziklu.

MILA: Cossette. Da. To mi je bio san iz djetinjstva. Ima taj mjuzikl, Jadnici, Les Mis. Igrao je u Zagrebu kad sam bila klinka. Bio je ogroman. I igrali su neki klinici. Molila sam mamu da sazna kak se to može biti pravi glumac kad si klinac. A moja mama je rekla da ne budem blesava, da su sigurno djeca režisera. Čovječe, godinama sam imala tu fantaziju da će se nekako saznati da sam ja dijete nekog režisera. Mislim, ti vjerojatno misliš da je to glupo, ali mene mjuzikli nekako... ushićuju i to je... pa to je super.

MARKO: *Ne mislim da je to glupo.*

MILA: Šta je tvoj san?

Marko se osmjehne, malo mu je neugodno o tome.

MILA: Reci.

MARKO: Pa, ja volim da zasmejavam ljude. Mislim da je to jedna od retkih stvari koje imaju smisla. Znači, san bi bio – stadion pun ljudi koji mi se smeju. Mislim... sa mnom. Mislim, znaš šta mislim.

MILA (*osmijeh*): Veliki snovi, ha?

MARKO: Prosto ko grah.

MILA (*kroz smijeh*): Kaze se "prosto ko pasulj".

MARKO (*posramljeno*): Oh!

Marko sluša Martinu svirku.

MARKO: Svida mi se ova žena.

Ustane, ode do Marte, da joj nešto kovanica.

MARTA: Hvala, sin.

MARKO: Nema na čemu.

Marta nastavi svirati.

MARKO: Krasno svirate. Pravite stvarno lepu atmosferu.

MARTA: Ti si nov u London, da?

MARKO: Kako znate?

MARTA: Znam. Ljudi novi u London, osjeća se probu-
đeni. Osjeća se – tolika ljepota, moram dijeliti sa
svakim. Ali poslije, ljudi se navikne, više ne govori s
prosjaci.

PREMIJERE

MEĐUNARODNA
SCENA

MARKO: Vi niste prosjak.

MARTA: Jesi ti, sine, naš?

ONI KOJI

MARKO: Jesam. I vi ste!

DOLAZE...

MARTA: Našeg čovjeka odmah prepoznaš.

AKTUALNOSTI

MARKO: Neverovatno.

DRUGA
STRANA

MARTA: Lijepa ti je curica. Oću l' vam svirat neku našu?

MARKO: (*veselo*): Da. Da, da.

Marta svira.

VOX
HISTRIONIS

Marko se vrati k Miloju.

IZ POVIJESTI

MILA: To je... naša stvar.

MARKO: Ona je naša.

TEORIJA

MILA: Stvarno?

NOVE KNJIGE

MARKO: Da, zamisli. Cigara i bit će savršeno. Cigaru?

MILA: Prestala sam.

DRAME

*Marko zapali cigaretu. Slušaju glazbu zagledani u rije-
ku. Marko je očito dirnut. Djeluje sretno. Mila je za-
mišljena.*

MILA (*prene se*): "Ona je naša". Kako ti to točno misliš?

MARKO: Pa naša. Jedna od nas.

MILA: Potući ćemo se ti i ja jednog dana, tako mi se
čini.

MARKO: Rado.

MILA: Ja ću pobijedit.

MARKO: Naravno. Žena si.

MILA: Točno.

MARKO: Pustit ću ti.

MILA: O, Bože, tebe će trebati totalno prekodirati. Morat
ću zapostaviti karijeru.

Smiju se.

MARKO: Bit ćeš ti okej. Siguran sam.

MILA: Bit ćeš i ti. S tim tvojim velikim snovima. Imaš još
koji?

MARKO: Par. Mada, ako se ovaj ostvari, ostali mogu
ostati snovi. Više će vredeti za dvadeset godina.

MILA (*osmijeh*): Dvadeset godina je dugo. (*Pauza*) Imaš
ti gdje da živiš?

KRAJ